

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

**Doctor Honoris Causa
LITTERARUM HUMANIORUM**

DAVID CRYSTAL

Profesor Emerit

Timișoara

22 mai 2015

Cuvânt

la deschiderea ceremoniei de acordare a titlului de

Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum

al Universității de Vest din Timișoara

Domnului

DAVID CRYSTAL

Stimate Domnule Profesor David Crystal,

Onorați membri ai Comunității academice ai Universității de Vest din Timișoara,

Stimați invitați,

Distinși colegi,

Doamnelor și domnilor,

Anul 2015 este unul în care, la Universitatea de Vest din Timișoara., continuă aniversările. Încă nu s-au stins ecourile sărbătoririi a 70 de ani de la înființarea Universității, iar pregătirile pentru cei 60 de ani de activitate neîntreruptă a Facultății de Litere, Istorie și Teologie sunt deja în toi. Iată contextul în care Profesorul David Crystal ne onorează cu prezența Domniei Sale în această Aulă, pentru a doua oară.

David Crystal este o autoritate incontestabilă în domeniul lingvisticii și nu numai. Cunoscut pe plan internațional pentru cercetările sale, Profesorul Crystal a avut contribuții enorme în aria stilisticii și intonației, precum și în aplicarea lingvisticii în context religios, educațional, terapeutic. Munca sa este recunoscută prin numeroasele titluri și distincții oferite de-

a lungul timpului, dintre care amintim aici doar câteva dintre cele mai notabile: Ordinul Imperiului Britanic pentru serviciile aduse promovării limbii engleze, Membru al Academiei Britanice, Membru al Societății Științifice din Țara Galilor, Profesor Onorific al Universității din Țara Galilor, Bangor, președintele IATEFL (Asociația Internațională a Profesorilor de Limba Engleză) președintele Asociației Naționale Britanice pentru Alfabetizare, vice-președintele Institutului de Lingvistică și multe, multe altele.

De la prima carte, publicată în anul 1964, David Crystal a scris și editat până astăzi peste o sută de volume, cunoscute și traduse pe toate continentele: de la seriile enciclopedice apărute sub egida Universităților Cambridge și Oxford, la volumele apreciate de cititorii mici și mari în colecțiile Penguin, de la cărți de specialitate, la piese de teatru, de la studii lingvistice, la noi abordări ale operelor lui Shakespeare. Nu în ultimul rând, David Crystal este un foarte îndrăgit realizator și prezentator de emisiuni radio (BBC Radio 4, Radio 5, BBC Wales) și TV (BBC1, BBC Knowledge, Infonation, Discovery Channel).

Titlul onorific conferit astăzi, **DOCTOR HONORIS CAUSA LITTERAUM HUMANIORUM**, profesorului DAVID CRYSTAL, una dintre vocile cele mai remarcabile ale culturii britanice și anglofone, autor prolific, orator cu har, umorist rafinat, profesor devotat și prieten generos, ne onorează.

Legătura Profesorului David Crystal cu zona culturală și academică din România este una foarte trainică, prima vizită a Domniei Sale în țara noastră având loc în anul 1967, cu ocazia participării la Congresul Lingviștilor, de care își amintește cu plăcere. Însă cea mai consistentă prezență în România s-a făcut simțită în anul 2012, când, pe parcursul lunilor aprilie și mai, cu sprijinul financiar al Consiliului Britanic România, căruia îi datorăm și astăzi prezența oaspetelui nostru, David Crystal a susținut o serie de prelegeri care s-au bucurat de un public extrem de numeros și de un ecou de anvergură atât în presa scrisă, cât și în cea audio-vizuală, la București, Iași, Cluj și, bineînțeles, Timișoara. În cadrul Conferinței *British and American Studies* din 2012 (17-19 mai), organizată la Universitatea noastră, prelegerea intitulată “Language – blank – Literature. From Conjunction to Preposition” a fost receptată cu mare interes și apreciată de cei peste 230 de participanți din 20 de țări, mulți dintre ei veniți special pentru a-l vedea și auzi pe Profesorul David Crystal *live*.

Stimate Domnule Profesor David Crystal,

Prezența Domniei Voastre în Universitatea de Vest din Timișoara constituie o mare onoare pentru noi, cu atât mai mult cu cât ceremonia de astăzi încheie festivitățile destinate, în această săptămână, zilei Universității.

Începând de astăzi, 22 mai 2015, vă numărați printre laureații titlului de DOCTOR HONORIS CAUSA ai Universității de Vest din Timișoara și faptul că deveniți parte a comunității academice timișorene ne umple de bucurie, dar ne și obligă să păstrăm reperele valorice și academice pe care Domnia Voastră le reprezentați.

Permiteți-mi să exprim considerația pe care o avem față de Domnia Voastră și să vă dorim sănătate și putere de muncă, pentru a vă continua activitatea mulți ani de acum înainte.

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Timișoara, 22 mai 2015

FOREWORD
to the Opening Ceremony of Awarding the Title
DOCTOR HONORIS CAUSA LITTERARUM HUMANIORUM
to Professor DAVID CRYSTAL

Dear Professor David Crystal,

Honorable members of the West University Community,

Distinguished guests,

Dear colleagues,

Ladies and gentlemen,

2015 is a year in which the celebrations continue here, at our university. With the previous year's 70th anniversary of our university still echoing, the preparations for the Faculty of Letters, History, and Theology's 60th anniversary of uninterrupted activity are well under way. It is within this frame that Professor David Crystal honours us with his presence in the Aula Magna, for the second time.

David Crystal is undoubtedly an authority in the field of linguistics, and not only. Highly reputed internationally for his research, Professor Crystal has contributed enormously to the fields of stylistics and intonation as well to the role of linguistics in religious, educational and therapeutic contexts. The great appreciation of his work has materialized in the many awards and distinctions granted along the years, the most notable being: the Order of the British Empire for the promotion of the English language, Fellow of the British Academy, Fellow of the Learned Society of Wales, Honorary Professor of the University of Bangor, Wales, President of the International Association of Teachers of English as a Foreign Language, President of the British

National Literacy Association, vice-president of the Institute of Linguists, and many, many others.

From the publication of his first book in 1964 to date, David Crystal has written and edited over one hundred volumes, well-known and translated throughout the world ranging from his Oxford and Cambridge encyclopedic series to books appreciated by young and old readers of the Penguin collections, from theatrical plays to linguistic studies or to fresh approaches to the study of Shakespeare's works. Last but not least, David Crystal is a beloved contributor to and presenter of both radio (BBC Radio 4, Radio 5, BBC Wales) and TV programmes (BBC1, BBC Knowledge, Infonation, Discovery Channel).

Titlul onorific conferit astăzi, DOCTOR HONORIS CAUSA LITTERARUM HUMANIORUM, profesorului DAVID CRYSTAL, una dintre vocile cele mai remarcabile ale culturii britanice și anglofone, autor prolific, orator cu har, umorist rafinat, profesor devotat și prieten generos, ne onorează.

Today we are honored to confer the title DOCTOR HONORIS CAUSA LITTERARUM HUMANIORUM, on Professor DAVID CRYSTAL, one of the most remarkable voices of the British and English-speaking cultures, a prolific author, gifted orator, refined humourist, devoted professor and generous friend.

The ties that Professor Crystal has with the Romanian academia and culture are solid, the first visit to our country dating back to the year 1967, when he participated in the Linguists' Congress, of which he has fond recollections. His most prominent visit to Romania, however, took place in 2012 when, during the months of April and May, with the financial support of British Council Romania, to which we also owe this visit, David Crystal delivered a number of lectures, highly appreciated by large audiences and largely covered by the press, in Bucharest, Iași, Cluj as well as in Timișoara. His plenary lecture entitled "Language – blank – Literature. From Conjunction to Preposition" presented at the *British and American Conference* of 2012 (17-19 May), organized by our university, was received with great interest and was enthusiastically acclaimed by over 230 participants from more than 20 countries, many of whom had come deliberately to see and listen to Professor David Crystal live.

Dear Professor David Crystal,

Your presence at the West University of Timișoara is a great honour for us, all the more so since today's ceremony puts an end to the festivities dedicated this week to the University Day.

Starting with this day, May 22nd, you are among the honorary fellows of the West University of Timișoara. It gives us great pleasure that you belong to the academic community of Timișoara but this also motivates us to keep up the academic, quality standards that you embody.

May I be allowed to express the deep consideration we have for you and to wish you good health and strength so that you may continue your work for many, many years from now on.

Professor Marilen-Gabriel Pirtea

Rector of the West University of Timișoara

LAUDATIO
Magistri DAVID CRYSTAL
et operum suorum

Pentru mediul universitar, profesori, studenți, cercetători, de fapt, pentru oricine este implicat în studiul științelor umaniste, profesorul David Crystal a devenit, de-a lungul anilor, un erou al culturii, o figură emblematică, o resursă neprețuită și inepuizabilă în studiul lingvisticii. Mai mult decât atât, este un pedagog de renume mondial, un interpret talentat, un provocator rafinat, un orator captivant și un comunicator entuziast; un arheolog al sensurilor ascunse și un fin observator al transformărilor sociale, culturale, istorice și chiar literare. Secțiunea de *Cărți și articole* de pe site-ul său conține categorii diverse precum (în ordine alfabetică): copiii și limbajul, critica lingvistică, diversitatea lingvistică și limbile moarte, educația și limbajul, indexarea, internetul și limbajul, lexicografia, limba engleză, lingvistica, literatura și limbajul, materiale de predare și lectură, religia și limbajul, Shakespeare, stilistica. În cartea de memorii *Just A Phrase I'm Going Through. My Life in Language* din 2009, profesorul David Crystal oferă o explicație notabilă pentru această varietate aproape incredibilă:

Iubesc științele și iubesc artele. Când ai ocazia să te ocupi de ambele, ai cea mai frumoasă viață, iar lingvistica îți oferă tocmai ocazia asta. Într-o dimineață, mă pot ocupa, să zicem, de un subiect care are legătură cu anatomia și fiziologia corzilor vocale, iar după-amiaza, de studierea impactului stilistic al unei ordini interesante a cuvintelor în opera lui James Joyce. Din acest motiv este lingvistica atât de fascinantă pentru mine, pentru că depășește limitele convenționale. [...] A fi om de știință este un mod de a privi lumea, la fel cum este și a fi artist. Artiștii s-au folosit adesea de metode științifice de a gândi în procesul lor de creație. Iar unele dintre cele mai interesante procese ale secolului XX a fost acela al conștientizării tot mai puternice a faptului că foarte multe descoperiri științifice apar ca urmare a folosirii unor idei cu un puternic caracter artistic. [...] De când sunt lingvist, am intrat în contact cu lumi la care nici nu visam când mi-am început cursurile de engleză –

acustica, anatomia, medicina, educația, psihologia, sociologia, antropologia, geografia, matematica, informatica, IT. Toate fac parte din lumea profesională în care lingviștii activează, pe măsură ce explorează natura limbajului.

În consecință, nu există dubii cu privire la fascinația pe care limbajul o exercită asupra acestui specialist renumit, care a reușit să plaseze studiile lingvistice într-o multitudine de contexte foarte interesante și să atragă atenția, la modul general, asupra inter- și trans-disciplinarității lor. Ceea ce este cu adevărat remarcabil este faptul că profesorul Crystal a reușit să inspire generații întregi care să-i calce pe urme, dar și extraordinara recunoaștere a meritelor sale la nivel național și internațional. Decorat cu Ordinul Imperiului Britanic pentru serviciile aduse limbii engleze, membru al Academiei Britanice (Fellow of the British Academy – FBA) și al Societății Științifice din Țara Galilor (Fellow of the Learned Society of Wales – FLSW), a acceptat acum cu generozitate invitația Universității de Vest din Timișoara de a fi numit Doctor Honoris Causa.

După niște aniversări recente și notabile (a 70-a aniversare a Universității de Vest și a 50-a catedrei de limba engleză), 2015 este un an festiv pentru cele două evenimente anuale importante ale catedrei. În vreme ce simpozionul studentesc în limba engleză a împlinit 20 de ani în aprilie, Conferința de Studii Britanice și Americane, una din cele mai mari din țară și din regiune, a ajuns, cu mândrie, la cea de-a 25-a aniversare. Participând la una dintre edițiile anterioare, în urmă cu trei ani, profesorul David Crystal ne-a vizitat pentru prima oară instituția și a ținut un discurs de deschidere memorabil, unul din renumitele sale „discursuri-interpretare”, care aduc umor și teatralitate în sălile de clasă sau în amfiteatre, trecând peste limitele convenționale și schimbând modul în care mediul academic se definește și se prezintă. La acel moment, într-un interviu extins realizat de colega noastră, Cristina Chevereșan, și publicat în patru numere consecutive ale revistei lunare de literatură *Orizont* din Timișoara, profesorul a vorbit despre bucuria și responsabilitatea profesiei didactice într-o manieră foarte perceptivă și sensibilă:

Nu văd nicio diferență între a preda și a juca. Sunt două fețe ale aceleiași monede. Un actor trebuie să urce pe scenă și să încante publicul chiar dacă are o durere de cap. Un profesor trebuie să facă același lucru, diferența fiind că actorul trebuie s-o facă o singură

dată pe seară, iar profesorul, de șase sau zece ori pe zi. Așadar, cred că profesorii sunt cei mai minunați oameni care există - și aici mă includ și pe mine ca lector. Suntem extraordinari, pentru că mergem din clasă în clasă, cu o piesă nouă de fiecare dată. Fiecare clasă ne vede pentru prima oară în ziua respectivă, așa că trebuie să-i încântăm pe studenți.

Pentru acest tribut atent, venit din suflet, pentru pasiunea, generozitatea, deschiderea, bunătaea, modestia și înțelegerea lumii academice, dar și pentru o carieră atât de vastă și bogată încât cu greu poate fi trecută în revistă, Universitatea de Vest din Timișoara are onoarea de a oferi profesorului David Crystal distincția de Doctor Honoris Causa. Deși numai cele peste o sută de cărți publicate fac misiunea de a alcătui o schemă a principalelor sale realizări aproape imposibilă, este plăcerea și modesta noastră datorie să vă prezentăm un om care, de fapt, nu mai are nevoie de niciun fel de prezentare. Lingvist, scriitor, editor, lector, crainic, David Crystal s-a născut în Lisburn, Irlanda de Nord, dar și-a petrecut primii ani în Holyhead, nordul Țării Galilor, o zonă bilingvă care i-a alimentat curiozitatea față de limbi. Într-un interviu pentru revista *New Routes*, a mărturisit că „poate că unul din motivele pentru care sunt lingvist este faptul că am fost conștient de timpuriu de diferențele și interacțiunea dintre limbi.”

După ce familia lui s-a mutat la Liverpool, profesorul și-a completat studiile secundare la St. Mary's College. S-a specializat în limba engleză la University College, în Londra, unde a făcut muncă de cercetare sub supravegherea lui Randolph Quirk, apoi a devenit lector în lingvistică, mai întâi în Bangor, apoi în Reading. După ce a ocupat un post la Universitatea din Reading, în prezent este profesor onorific la Universitatea din Țara Galilor, Bangor. Depășind granițele lingvisticii instituționalizate, a rămas, totuși, în legătură cu lumea academică, editând reviste și serii de cărți, ținând prelegeri la diverse universități în calitate de lector invitat și fiind un membru activ al Academiei Britanice.

Prima sa carte a fost publicată în 1964, deschizând lungul șir de publicații listate pe site-ul său sub formă de articole și contribuții, editări, recenzii, cărți, poezii, piese de teatru, istorie și evenimente locale, date biografice și interviuri, dicționare, seriale, dar și DVD-uri, CD-uri, casete și transmisiuni. Mai bine de jumătate de secol de muncă neîntreruptă l-a consacrat drept o somitate în aplicarea lingvisticii în domenii diverse precum cel educațional, cel religios și cel clinic. Deși acoperirea unui spectru atât de larg n-a fost intenția sa de la bun început, profesorul

Crystal nu a încetat niciodată să răspundă unor noi și solicitante provocări care i-au conturat traiectoria profesională, ghidându-l continuu pe el și pe cititorii săi în noi direcții.

Urmărirea carierei profesorului Crystal și încercarea de a epuiza toate informațiile ce au legătură cu ea reprezintă o provocare, datorită bogăției copleșitoare a materialului. Cu toate acestea, însuși profesorul ne sare rapid în ajutor, punând la dispoziție toate cele necesare online. Mereu cu un pas înaintea vremurilor sale, un susținător puternic al mass-mediei și tehnologiei, s-a dovedit a fi un comunicator experimentat nu doar în mediul academic, ci și în lumea Internetului. Site-ul său (www.davidcrystal.com) este o resursă neprețuită cu privire la activitatea, interesele și proiectele actuale ale creatorului și protagonistului său. De asemenea, oferă cea mai bună explicație a multitudinii de motive pentru care David Crystal a fost, consecutiv, membru onorific Sam Wanamaker la teatrul Shakespeare's Globe, președinte onorific al Johnson Society (societate dedicată lui Samuel Johnson, 1709-1784, poet, eseist, lexicograf, bibliograf și critic literar englez), membru al consiliului de administrație al British Council și al Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză (English-Speaking Union, ESU). În prezent, este președintele onorific al IATEFL (International Association of Teachers of English as a Foreign Language – Asociația Internațională a Profesorilor de Engleză ca Limbă Străină) și al ALL (Association for Language Learning, Asociația pentru Învățarea Limbilor Străine), președinte al National Literacy Association (Asociația Națională pentru Alfabetizare din Regatul Unit), și vicepreședinte onorific al Royal College of Speech and Language Therapists (Colegiul Regal al Logopezilor și Specialiștilor în Limbaj), al Institute of Linguists (Institutul Lingviștilor) și al Society for Editors and Proofreaders (Societatea Editorilor și Corectorilor). A fost președinte onorific al National Association of Professionals concerned with Language-Impaired Children (Asociația Națională a Profesioniștilor care se ocupă de copii cu tulburări de limbaj), International Association of Forensic Phonetics (Asociația Internațională a Foneticienilor Legiști) și al Society of Indexers (Societatea celor ce alcătuiesc indexuri). Doar această enumerare de onoruri este suficientă pentru ca orice universitate din lume să-și dorească să-l aibă printre laureați. Cu toate acestea, legătura Universității de Vest din Timișoara cu David Crystal și admirația acesteia pentru el merg mult mai departe, având în vedere că una din cele mai active catedre ale noastre, catedra de limba engleză, s-a folosit de lucrările sale ca și cărți de referință și manuale timp de câteva decenii, inițiind generații de studenți talentați într-o mare varietate de domenii.

Deși celebrele enciclopedii ilustrate pentru Cambridge University Press (*The Cambridge Encyclopedia of Language- Enciclopedia Cambridge a limbajului* și *The Cambridge Encyclopedia of the English Language – Enciclopedia Cambridge a limbii engleze*) i-au conferit autorului reputația unui povestitor al limbii engleze, cărți recente precum *Wordsmiths and Warriors: The English-Language Tourist Guide to Britain (Scriitori și războinici: un ghid turistic al limbii engleze)*, *Words in Time and Place: Exploring Language through the Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary (Cuvintele în timp și spațiu: explorarea limbii prin tezaurul istoric al dicționarului englez Oxford)* și *You Say Potato: A Book about Accents (Tu spui „cartof”: Însemnări despre accente)* își poartă cititorii în călătorii captivante, prezentându-le beneficiile muncii în colaborare (cărțile scrise împreună cu soția sa Hilary și fiul său, Ben, fiind printre cele mai dragi realizări ale profesorului Crystal). Printre cele mai utile dintre lucrările pe care le-a editat se numără *The Cambridge Biographical Encyclopedia (Enciclopedia biografică Cambridge)*, *The Penguin Dictionary of Language (Dicționarul lingvistic Penguin)*, *The Penguin Factfinder (Enciclopedia Penguin de statistici)*, *The Penguin Encyclopedia (Enciclopedia Penguin)* și *The Concise Penguin Encyclopedia (Enciclopedia concisă Penguin)*.

Volumele sale despre aspectele tradiționale ale studierii lingvisticii, cum ar fi fonetica și fonologia limbii engleze, variază de la *Prosodic Systems and Intonation in English (Sistemele prozodice și intonația limbii engleze)* la *The English Tone of Voice (Tonul vocii în engleză)* și mai teoretica *What is Linguistics?(Ce este lingvistica?)*, în vreme ce studiile clinice includ *Introduction to Linguistic Pathology (Introducere în patologia lingvistică)*, *Profiling Linguistic Disability (Profilul dizabilităților lingvistice)*, *Clinical Linguistics (Lingvistica clinică)* și *Linguistic Encounters with Language Handicap (Lingvistica și confruntarea cu handicapurile de limbaj)*.

În calitatea sa de pedagog dedicat, atent la nevoile și interesele elevilor și studenților, David Crystal a creat diverse tipuri de materiale pentru uz didactic, cum ar fi *Skylarks: A Language Development Programme for 6-Year-Olds („Ciocârliele”: Program de dezvoltare a limbajului pentru copiii de 6 ani)*, seriile *Databank* și *Datasearch*, *Language A to Z (Databank și Datasearch, Limbajul de la A la Z)*, *Rediscover Grammar (Redescoperim gramatica)* sau *Making Sense of Grammar (Cum să înțelegem gramatica)*. Întrucât creativitatea sa depășește limitele utilitarismului și ale descriptivului, scrierile sale includ și volume de poezie religioasă, istorie locală, dar și o piesă de teatru care explorează tema limbilor pe cale de dispariție. Publicarea

volumului *An Encyclopedic Dictionary of Languages and Literatures* (*Dicționar enciclopedic de limbi și literaturi*) atrage atenția cititorilor asupra unei laturi diferite a portofoliului academic al profesorului Crystal: interesul și preocuparea sa constantă pentru literatură, care sporește mereu numărul cititorilor săi și aduce în discuție noi tipuri de subiecte. Astfel, Shakespeare, autorul canonic englez și global, care ocupă un loc de cinste și în curriculum-ul Universității de Vest din Timișoara, devine figura centrală a unor cărți precum *The Shakespeare Miscellany* (*Antologia Shakespeare*), *Shakespeare's Words. A Glossary and Language Companion* (*Cuvintele lui Shakespeare. Glosar și ghid lingvistic*, ambele în colaborare cu fiul său, actorul Ben Crystal), *Pronouncing Shakespeare* (*Shakespeare și pronunția*), sau *Think on My Words. Exploring Shakespeare's Language* (*Gândeți la ale mele vorbe. Studiu asupra limbajului lui Shakespeare*). Astfel de abordări originale ale scrierilor unuia dintre poeții și dramaturgii inegalabili ai lumii au adus în atenție aspecte nediscutate anterior, dovedindu-se a fi de neprețuit atât pentru lumea teatrului, cât și pentru cercetători, profesori și traducători din întreaga lume. Mai mult, edițiile atent alcătuite ale unor clasici ai literaturii precum *Somnul de veci*, romanul lui Raymond Chandler, *Marele Gatsby* al lui Francis Scott Fitzgerald sau *Portretul lui Dorian Gray*, de Oscar Wilde, au făcut cunoscute contribuțiile profesorului Crystal studenților la literatură din întreg spațiul anglofon.

Vorbind despre diversele ramificații ale muncii sale într-un interviu din 2009 pentru revista *The European English Messenger*, profesorul Crystal ne oferă ocazia de a privi din interior mecanismele de funcționare ale laboratorului său creativ:

După mine, există trei factori care mă motivează și-mi oferă o anumită coerență. În primul rând, fascinația față de detaliile descriptive, care cred că derivă din perioada petrecută studiind la *Survey of English Usage*, institutul lui Quirk. Asta mi-a activat toate studiile timpurii în domeniul lingvisticii, pe teme de intonație, prozodie, sintaxă și lexicologie. În al doilea rând, preocuparea ca lingvistica să fie utilă – o motivație aplicată – și se pare că domeniile în care se dovedește posibilă aplicarea cunoștințelor de lingvistică pentru rezolvarea problemelor de limbaj sunt inepuizabile. În mod cert, asta mi-a dat un impuls în munca asupra limbajului religios, a stilisticii, a lingvisticii clinice, a celei educaționale, asupra studiilor shakespeareiene, indexării și diverselor cercetări asupra internetului. Cele mai satisfăcătoare experiențe le-am trăit atunci când cele două motivații au coincis – când

doar prin detalii descriptive am reușit să rezolv toate problemele. Acesta este punctul comun dintre predarea la copiii cu tulburări de limbaj, colaborarea cu o companie de teatru pentru a investiga pronunția englezei elizabetane, precum și parteneriatul cu diverse companii de publicitate online. Soluțiile nu sunt posibile fără o atenție pentru detalii, meticulozitate, bună informare și mult timp investit. Al treilea factor? Expunerea, în cel mai larg sens, inclusiv popularizarea.

Pe lângă erudiția sa extraordinară, priceperea sa în lingvistică și devotamentul neșărnutat pentru studiul în cele mai mici detalii al limbii (și limbilor), spiritul practic și întreprinzător al profesorului Crystal a reușit să contrazică toate stereotipurile conform cărora filologia și științele umane în general, reprezintă doar un adăpost sigur pentru indivizi cu firi aiurite și boeme, ale căror interese academice sunt complet separate de realitatea vremurilor în care trăiesc. A reușit să demonstreze utilitatea incontestabilă a studiilor lingvistice, literare și culturale pentru dezvoltarea și vitalitatea oricărei societăți contemporane, și indispensabilitatea lor în formarea și înțelegerea identității și interacțiunii umane. Nu s-a mulțumit cu o carieră profesională strălucită în cadrul teoretic al mediului universitar, ci a pășit într-o lume exterioară din ce în ce mai experimentală, în care media și comunicarea centrată pe internet vor dărâma în mod cert barierele și vor crea noi tipare mentale și profiluri intelectuale.

Așadar, nu este surprinzător faptul că David Crystal a fost consultant, colaborator și prezentator al unor programe și emisiuni radio și TV (precum *The Story of English-Povestea limbii engleze*, *The Routes of English-Traseurile limbii engleze* dar și altele, la BBC, BBC Radio 4, Radio 5, BBC Wales). De asemenea, a colaborat cu posturi de televiziune prestigioase precum Infonation, Discovery, BBC, BBC1 și televiziunea Open University. Mereu cu un pas înaintea colegilor săi, inovator și vizionar al lingvisticii, a urmărit cu atenție evoluția noilor tehnologii, fiind perfect conștient de schimbările inerente pe care aceasta le implică și tipurile fascinante de cunoaștere și expresivitate pe care le declanșează. Propunând limbajul internetului ca nou domeniu de studiu, recunoscând importanța comunicării mediate de tehnologie drept un incitant trend al viitorului, și-a asumat îndrăzneța și solicitanta misiune de a analiza mediul în permanentă evoluție al interacțiunii online, și astfel, după cum a declarat cu ocazia vizitei anterioare la Timișoara, de a umple golurile dintre tehnologie și tradiție.

A Glossary of Netspeak and Textspeak (Glosar al limbajului internetului și SMS-urilor), Internet Linguistics (Internetul și lingvistica), Language and the Internet (Limbajul și Internetul) și Txtng: the gr8 deb8 (Msgria: m4r3a d3zb4t3r3) sunt exemple cunoscute ale unor studii asupra noilor coduri și stiluri de comunicare. Mai mult, în urma muncii sale de consultanță cu compania AND International Publishers, profesorul Crystal a conceput un sistem de management al informației (Global Data Model/GDM) care permite o căutare sofisticată prin bazele de date electronice.

Mai târziu, a devenit președinte al noii companii Crystal Reference Systems, care se ocupă cu furnizarea de date de referință și sisteme de clasificare a documentelor, căutarea pe internet, publicitatea contextuală, comerțul online, securitatea online și alte domenii. Înțelegând impactul internetului, al lumilor virtuale, al jocurilor, blogurilor, SMS-urilor, mesageriei instant, Facebook, YouTube, Twitter etc., David Crystal își asumă misiunea de a umple golurile existente în abordarea lingvistică a unui internet din ce în ce mai plurilingv și aducerea lingvisticii mai aproape de practicile contemporane.

„Cele două forțe principale care impulsionează limbajul și limbile, făcându-le să se schimbe, sunt nevoia de inteligibilitate și nevoia de identitate. Ele trebuie să se afle într-un echilibru”: aceasta a fost una dintre principalele concluzii ale interviului mai sus menționat din revista *Orizont* în 2012. Într-o perioadă în care identitățile devin din ce în ce mai fluide, iar echilibrul este pe atât de fragil pe cât este de prețios, în care ajustarea, adaptarea și reinventarea constantă sunt cerințe esențiale pentru supraviețuire, atât în context instituțional, cât și personal, nu putem decât să fim foarte recunoscători pentru inspirația, motivația, vitalitatea, optimismul și altruismul de care personalități precum David Crystal dau dovadă din plin. Și fie ca el să-și aducă aminte de ziua de 22 mai 2015 ca de un moment aniversar deosebit, un omagiu adus de cele mai înalte cercuri intelectuale ale Timișoarei excelenței sale profesionale, realizărilor sale deosebite în domeniul științelor umaniste și, nu în ultimul rând, excepționalelor sale calități umane.

LAUDATIO
Magistri DAVID CRYSTAL
et operum suorum

To academics, teachers, students, researchers, practically anyone involved in the field of the humanities, Professor David Crystal has become, throughout the years, a cultural hero, an iconic figure, an invaluable and inexhaustible resource in linguistics. Moreover, he is a world-renowned educator, a talented performer, a refined challenger, a captivating orator and an enthusiastic communicator; an archaeologist of hidden meanings and a keen observer of social, cultural, historical, even literary transformations. The *Books & Articles* section of his website features categories as diverse as (in alphabetical order) child language, critical linguistics, creative writing, English language, general reference, indexing, Internet language, language death and diversity, language and education, lexicography, linguistics, religious language, Shakespeare, stylistics, language and literature, teaching and reading materials. The 2009 memoir *Just a Phrase I'm Going Through. My Life in Language* provides a notable explanation for this almost unbelievable range:

I love the sciences, and I love the arts too. It is the best of lives when you can deal in both, and linguistics lets you do just that. I can find myself working in the morning on a topic to do, say, with the anatomy and physiology of the vocal cords, and in the afternoon exploring the stylistic impact of an interesting word order in James Joyce. That's what makes linguistics really interesting for me, the way it cuts across the conventional boundaries [...] Being a scientist is a way of looking at the world, just as being an artist is. Artists have often made use of scientific ways of thinking, in their creating process. And one of the most interesting developments in the twentieth century was the growing awareness that so many scientific discoveries come from the use of insights which are strikingly artistic in character [...] Being a linguist has brought me into contact with worlds I never dreamed I would enter when I started my degree course in English – acoustics, anatomy, medicine, education, psychology, sociology, anthropology, geography,

mathematics, computer science, IT. All part of the professional world that linguists inhabit, as they explore the nature of language.

There is, consequently, little doubt about the fascination exerted by language upon this most reputed specialist, who has managed to place linguistic studies in a multitude of intriguing contexts and to draw general attention to their potential for inter- and trans-disciplinarity. What is truly remarkable is the fascination Professor Crystal has himself inspired in generations of followers, as well as the outstanding national and international acknowledgement of his merits. Having received an OBE (Order of the British Empire) for services to the English language, having been made an FBA (Fellow of the British Academy) and FLSW (Fellow of the Learned Society of Wales), he has now generously accepted the West University of Timișoara's invitation to receive an Honorary Doctorate.

After notable recent anniversaries (the West University of Timișoara's 70th and the English Department's 50th), 2015 is a year of celebration for the English Department's two major annual academic events. While the Symposium of Students in English turned 20 in April, the British and American Studies Conference, one of the biggest in the country and the region, is proud to have reached its 25th edition. It was when attending one of the previous editions, three years ago, that Professor Crystal visited our institution for the first time and delivered an unforgettable keynote speech, one of his renowned "performance-lectures" which bring humor and theatre into the classroom or auditorium, blurring conventional boundaries and transforming the way in which the academic environment defines and presents itself. At the time, in an extended interview carried out by our colleague, Cristina Chevereșan, and published in four successive issues of Timișoara's literary monthly, *Orizont*, he talked about the joys and responsibilities of the didactic profession in a highly perceptive and sensitive manner:

I don't see a difference between acting and teaching. They are two sides of one coin. An actor has to get up on stage and enthuse the audience, even if he's got a headache. A teacher has to get up and do the same thing, the difference being that the actor only has to do it once in the evening, while the teacher has to do it six or ten times a day. So I rate teachers as the most wonderful people in the world – and I include myself in that as a lecturer. We are amazing because we go from class to class and put in a new play each time. Each class is seeing us for the first time that day and we have got to enthuse them.

For this thoughtful and heartfelt homage, for his passion, generosity, openness, kindness, modesty and understanding of the academic world, as well as for a career so vast and rich that it can hardly be summarized, the West University of Timișoara is honoured to confer on Professor David Crystal the award of Doctor Honoris Causa. Although his over one hundred published books alone make the task of briefly outlining his major achievements virtually impossible, it is our pleasure and our humble duty to present a man who, in fact, needs no introduction whatsoever. Linguist, writer, editor, lecturer, broadcaster, David Crystal was born in Lisburn, Northern Ireland, but spent his early years in Holyhead, North Wales, a bilingual area which fueled his initial curiosity about language. In an interview for *New Routes*, he confessed that “perhaps one of the reasons why I’m a linguist is because of that early awareness of language difference and language interaction”.

After his family moved to Liverpool, he completed his secondary studies at St Mary’s College. He specialised in English language at University College London, where he did research under Randolph Quirk’s supervision, then went on to become a lecturer in linguistics, first at Bangor, then at Reading. After holding a chair at the University of Reading, he is now Honorary Professor of Linguistics at the University of Wales, Bangor. Having transcended the borders of institutionalised linguistics, he has, nevertheless, kept in contact with the academic world, editing journals and book series, giving talks as a visiting lecturer at various universities and being an active member of the British Academy.

His first book was published in 1964, opening the long line of publications listed on his website as articles and contributions, editorships, reviews, books, poetry, plays, local history and events, biographical and interviews, dictionaries, series, as well as DVDs, CDs, tapes and broadcasts. More than half a century of uninterrupted work has made him an indisputable authority in the application of linguistics to fields as diverse as the religious, educational and clinical ones. While to cover such a wide spectrum was not his initial intention, Professor Crystal has never ceased to respond to new and challenging demands, which have shaped his professional trajectory, perpetually guiding him and his readers in new directions.

Following Professor Crystal’s career and trying to exhaust all possible information related to it is a challenging task, because of the overwhelming richness of the material. However, it is Professor Crystal himself that readily comes to the rescue, making all the

necessary items available online. Always ahead of his time, a major supporter of media and technology, he has proved to be an experienced communicator not only in the academic sphere, but also in the world of the Internet. His website (<http://www.davidcrystal.com/>) is an invaluable resource with regard to its creator and protagonist's activities, research interests, and ongoing projects. It also offers the perfect illustration for the multitude of reasons behind David Crystal's being, successively, Sam Wanamaker Fellow at Shakespeare's Globe, honorary president of the Johnson Society, a member of the Board of the British Council and of the English-Speaking Union.

He is currently patron of the International Association of Teachers of English as a Foreign Language (IATEFL) and the Association for Language Learning (ALL), president of the UK National Literacy Association, and an honorary vice-president of the Royal College of Speech and Language Therapists, the Institute of Linguists, and the Society for Editors and Proofreaders. He is a past honorary president of the National Association for Professionals concerned with Language-Impaired Children, the International Association of Forensic Phonetics, and the Society of Indexers. This enumeration of honours alone would be enough for any University worldwide to wish to have him among its laureates. Nevertheless, the West University of Timișoara's connection to and admiration for David Crystal go even further, as one of its most active Departments, the English Department, has been using his works as reference (text)books for decades, initiating generations of gifted students into a variety of topics.

While the famous illustrated encyclopedias for Cambridge University Press (*The Cambridge Encyclopedia of Language* and *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*) have established the author's reputation as a storyteller of the English language, recent books such as *Wordsmiths and Warriors: the English-language Tourist's Guide to Britain*, *Words in Time and Place: Exploring Language through the Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary*, and *You Say Potato: a Book about Accents* take the readers on an inspiring journey, introducing them to the benefits of collaborative work (co-authorship with his wife, Hilary, and his son, Ben, being one of Professor Crystal's dearest accomplishments). His most useful edited works include *The Cambridge Biographical Encyclopedia*, *The Penguin Dictionary of Language*, the *Penguin Factfinder*, *The Penguin Encyclopedia*, and *The Penguin Concise Encyclopedia*.

The volumes on traditional aspects of linguistic studies, such as English phonetics and phonology, range from *Prosodic Systems and Intonation in English* to *The English Tone of Voice* or the more theoretical *What Is Linguistics?*, while the clinical books include *Introduction to Language Pathology*, *Profiling Linguistic Disability*, *Clinical Linguistics*, and *Linguistic Encounters with Language Handicap*. As a dedicated educator, aware of student needs and interests, David Crystal has authored various types of classroom-oriented materials, such as *Skylarks: a language development programme for 6-year-olds*, *The Databank* and *Datasearch* series, *Language A to Z*, *Rediscover Grammar*, or *Making Sense of Grammar*. Since his creativity far surpasses the conventional borders of the utilitarian and the descriptive, his writings also include volumes of devotional poetry, local history, and a play exploring the theme of endangered languages.

The publication of *An Encyclopedic Dictionary of Languages and Literatures* draws the reader's attention to a different side of Professor Crystal's academic portfolio: his constant interest in and preoccupation with literature, which significantly adds to his readership and addresses new categories of issues. As such, Shakespeare, the essential British and global author, prominent in the West University of Timișoara's curriculum as well, takes center stage in books such as *The Shakespeare Miscellany*, *Shakespeare's Words. A Glossary and Language Companion* (both in collaboration with son and actor Ben Crystal), *Pronouncing Shakespeare*, or *Think on my Words. Exploring Shakespeare's Language*. Such original approaches to the writings of one of the world's unparalleled playwrights and poets have brought to light aspects that had never been discussed before, proving invaluable for both the theatre world and researchers, teachers, and translators around the globe. Moreover, carefully put together editions of fiction classics such as Raymond Chandler's *The Big Sleep*, Francis Scott Fitzgerald's *The Great Gatsby*, or Oscar Wilde's *The Picture of Dorian Gray* have introduced Professor Crystal's contributions to core literature classes all over the English speaking world.

Speaking about the various strands of his own work in a 2009 interview for *The European English Messenger*, Professor Crystal offers a glimpse into the mechanisms of his creative laboratory:

I see three motivations which provide a certain coherence. The first is a fascination with descriptive detail, deriving, I suppose, from my time on Quirk's Survey of English Usage. That's

what unites all my early work in linguistics in intonation, prosody, syntax, and lexicology. The second is a concern for linguistics to be useful – an applied motivation – and there seems to be no end to the fields where it proves possible to apply one’s linguistic knowledge to help solve language-related problems. This is certainly what drove my work in religious language, stylistics, clinical linguistics, educational linguistics, Shakespearean studies, indexing, and the various internet explorations. The most rewarding times for me have been those when the two motivations coincide – where it is only through the descriptive detail that the problems get solved. This is what working with language-disordered children, with an acting company on Elizabethan pronunciation, and with online advertising companies have in common. The solutions are not possible without a meticulous, time consuming, and informed attention to detail. And the third uniting factor? Exposition, in the broadest sense, to include popularization.

Apart from his outstanding erudition, his linguistic prowess and his unabated devotion to the study of language(s) in minute detail, Professor Crystal’s entrepreneurship and practical spirit have managed to contradict all popular belief according to which philology and the humanities in general are merely safe harbors for aloof and bohemian natures, whose academic interests are completely divorced from the reality of their own times. He has succeeded in demonstrating the undeniable utility of linguistic, literary and cultural studies for the development and vitality of any contemporary society, and their indispensability to the formation and comprehension of human identity and interaction. He has not contented himself with a brilliant professional career within the theoretical realm of the university, but has stepped into an increasingly experimental outside world, wherein media and Internet-based communication are bound to annihilate borders and create new mental patterns and intellectual profiles.

It is, therefore, not surprising that David Crystal has acted as a consultant, contributor, or presenter on radio and television programs and series (*The Story of English*, *The Routes of English* and several others for the BBC, BBC Radio 4, Radio 5, BBC Wales). He has also collaborated with prestigious channels such as Infonation, Discovery, BBC Knowledge, BBC1, and Open University television. Always ahead of his peers, as a linguistic innovator and visionary, he has attentively followed the evolution of new technologies, perfectly aware of the inherent changes it involves and of the fascinating types of literacy and expressiveness it triggers. Proposing Internet linguistics as a new field of study and acknowledging EMC (electronically mediated communication) as a thrilling future trend, he has taken on the daring

and ambitious task of analyzing the perpetually evolving medium of online interaction and, thus, as stated during his previous visit to Timișoara, bridging the gap between technology and tradition.

A Glossary of Netspeak and Textspeak, Internet Linguistics, Language and the Internet, and *Txting: the gr8 db8* are well-known examples of his explorations of the emerging codes and styles. Moreover, as part of his consultancy work with AND International Publishers, Professor Crystal devised a knowledge management system (the Global Data Model/ GDM) which allows sophisticated electronic database-searching. Later, he served as chairman of the new Crystal Reference Systems company, which focused on the provision of reference data and systems for document classification, Internet searching, contextual advertising, e-commerce, online security, and related areas. Understanding the impact of the World Wide Web, virtual worlds, games, blogging, texting, instant messaging, Facebook, YouTube, Twitter etc., David Crystal takes it upon himself to fill in the gaps within the linguistic approach to the increasingly multilingual Internet, and to bring the study of language closer to contemporary practices.

“The two main forces that drive language and languages and cause language change are the need for intelligibility and the need for identity. The two need to be in balance”: this was one of the main conclusions of the aforementioned 2012 *Orizont* interview. At a time when identities have become increasingly fluid and balance seems as fragile as it is precious, when constant adjustment, adaptation and reinvention are prerequisites for survival in both institutional and personal contexts, we cannot but be most thankful for the inspiration, the motivation, the vitality, the optimism and the altruism that personalities like Professor David Crystal radiate. In return, may he remember May 22, 2015 as a special anniversary moment, a homage paid by Timișoara’s highest academic circles to his professional excellence, his outstanding achievements in the humanities and, last but not least, his exceptional human qualities.

Comisia de evaluare și de elaborare a Laudatio

Președinte:

Prof. univ. dr. MARILEN GABRIEL PIRTEA – *Rectorul Universității de Vest din Timișoara*

Membri:

Prof. univ.dr. LACHLAN MACKENZIE - *VU University Amsterdam, ILTEC, Lisabona*

Prof. univ. dr. ANDREI AVRAM - *Universitatea din București*

Prof. univ.dr. ȘTEFAN OLTEAN - *Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj*

Prof. univ. dr. HORTENSIA PÂRLOG - *Universitatea de Vest din Timișoara*

Conf. univ. Dr. DANA PERCEC - *Universitatea de Vest din Timișoara*

Conf. univ. Dr. LOREDANA PUNGĂ - *Universitatea de Vest din Timișoara*

DAVID CRYSTAL
PRELEGERE
Cu prilejul decernării titlului de
DOCTOR HONORIS CAUSA LITTERARUM HUMANIORUM
al Universității de Vest din Timișoara

DESPRE ANIVERSĂRI

Când am fost invitat de Departamentul de Limba Engleză să țin o prelegere la ediția de anul acesta a Conferinței internaționale de studii britanice și americane – *British and American Studies*, în corespondență se menționa ”o nouă aniversare”. Într-adevăr, este vorba de a 25-a ediție a conferinței, și îi felicit pe membrii Departamentului pentru că au reușit să organizeze an de an un eveniment care se bucură de atâta succes și recunoaștere internațională. În același timp, formularea mi-a dat de gândit: dacă aș fi fost invitat anul trecut, la a 24-a ediție, ar fi fost tot aniversară? Sau anul viitor, la a 26-a? Sunt aceste ediții aniversare? Logica așa ne spune. Impactul psihologic, însă, nu este același. După prima aniversare, doar cifrele rotunde atrag atenția: 5, 10, 15, 20, 25...

Motivul este, probabil, de ordin pragmatic. Viața e prea scurtă ca să sărbătorim absolut tot. În 1998, revista *British Medical Journal* a confirmat acest fapt, interzicând aniversările. Într-atât se săturase redactorul de ceea ce numea el ”orgia aniversărilor” din anul precedent încât a hotărât să nu facă publică niciuna din zilele, săptămânile, anii și deceniile dedicate diverselor boli sau grupuri de vârstă, comentând că ”sunt un mecanism anost, inventat de companiile de relații publice ca să deturneze atenția publicului.” ”Aniversările pot să frâneze activitatea revistelor,” s-a plâns el, în fața posibilităților existente:

Am putea sărbători a 5-a, 10-a, 20-a, 25-a, 50-a, 75-a, 100-a, 150-a, 175-a, 200-a, 250-a, 500-a aniversare și tot așa, la nesfârșit, a nașterii, decesului, și anilor de mare împlinire

din existența fiecărui individ, instituții și reviste, și a fiecărui act guvernamental, descoperiri medicale importante, și articol remarcabil, la infinit. Acesta, prin definiție, este un proces cumulativ. Prin urmare, dacă nu ne oprim din aniversat, o să fim cu totul copleșiți.

Însă inițiativa nu a avut succes. Un an mai târziu, revista sărbătorea din nou realizări excepționale din trecut, ca și cum interdicția nu ar fi existat vreodată.

Aniversările sunt, așadar, un lucru curios, care generează un amestec interesant de fascinație și antipatie. În centrul lor, după cum arată etimologia cuvântului *aniversare*, stau anii. În latină, cuvântul *anniversarius* însemna ”care revine în fiecare an”. În engleză a fost inițial un termen ecleziastic, cu referire la zilele sfinților. Mai târziu, a început să fie folosit pentru o sărbătoare care are loc într-o anumită zi. Astăzi, firește, timpul de referință pentru evenimentul sărbătorit poate adesea să fie și mai scurt. Onorăm ani și zile, dar și luni, săptămâni, ore, minute și secunde. Ore? A 11-a oră a celei de-a 11-a zile a lunii a 11-a. Minute? Un moment de reculegere la 8.46, după ora New York-ului, în 11 septembrie. Secunde? Numărătoarea inversă până la miezul nopții, din noaptea de Anul Nou.

În general, oamenii nu seamănă deloc cu redactorul de la *British Medical Journal*: aniversările îi fascinează și îi determină să le atribuie tot felul de înțelesuri. De exemplu, își arată negreșit interesul față de cei care își sărbătoresc ziua de naștere în aceeași zi cu ei. Oamenii sunt impresionați când le spun că ziua mea de naștere (6 iulie) este aceeași cu a lui Bill Haley, regele rock’n’roll, sau a lui Sylvester Stalone (cunoscut și drept boxerul Rocky), și mai puțin impresionați când află că este și ziua fostului președinte american, George W. Bush. Ne place să facem conexiuni. De fapt, nu sunt decât coincidențe, dar oamenii adoră să le descifreze – iar pentru unii, bineînțeles, coincidențele nu există. Astăzi, 22 mai, a fost ziua romancierului britanic Arthur Conan Doyle, a caricaturistului belgian Hergé, și a compozitorului Richard Wagner. Am putea pierde o grămadă de timp cugetând asupra înțelesului acestei întâmplări. Ba chiar e posibil ca cineva să scrie în momentul de față un roman fantastic în care omenirea este salvată de o echipă formată din Sherlock Holmes, Asterix și Siegfried.

Sunt aniversările o pierdere de vreme? Pe plan personal, fiecare dintre noi ar spune categoric nu – altfel dăm imediat de bucluc cu soțiile sau cu soții. De aici ne vin numeroase idei de cadouri, cum ar fi listele de materiale care simbolizează aniversările importante dintr-o

căsnicie. Astăzi, există tot felul de tehnologii care te ajută să îți minte când este o aniversare. Diverse aplicații țin socoteala tuturor aniversărilor din lista de contacte a unui utilizator, clasificând evenimentele după vârstă, nume sau tip de eveniment. Pentru fiecare contact, poți să apeși butonul ”sărbătorește” și imediat apare un ecran pop-up cu adresa e-mail și link-uri la cadouri pe Amazon. Ca și cum nu ne-ar fi de ajuns, există acum și un Inel pentru aducere aminte. Cu douăzeci și patru de ore înainte să înceapă ziua specială, o zonă ”fierbinte” de pe partea interioară a inelului începe să se încălzească până pe la 50 de grade Celsius, timp de aproximativ 10 secunde. Pentru eventualitatea în care nu dă rezultate imediat, inelul continuă să se încălzească în fiecare oră, când bate de fix, pe parcursul întregii zile. În asemenea condiții, doar indivizii cu totul insensibili la durere ar putea să uite de aniversarea nunții.

În SUA s-a lansat o nouă modă în anul 2008 – ”vacanța aniversară”. ”Famiile americane călătoresc pentru a marca ocaziile speciale din viață”, spune un raport, urmat de știrea că Parcurile și Stațiunile Walt Disney oferă intrare liberă pentru cei care își sărbătoresc ziua de naștere. Așadar poți să economisești de ziua ta. În Marea Britanie, mai tradițională de fel, există un Birou al aniversărilor la Palatul Buckingham care trimite felicitări de la monarh cu ocazia zilelor de naștere de 100 de ani și a Nunții de Diamant – o tradiție care s-a păstrat din anul 1917. Câte țări, atâtea obiceiuri. În Germania, Președintele federal îi felicită pe cei care își sărbătoresc centenarul, ziua de 105 ani și toate zilele de naștere care urmează, precum și pe cuplurile care sărbătoresc 65, 70 și 75 de ani de căsnicie. Mesajul poate să fie însoțit și de un mic dar în bani. Ce palpitant, imaginați-vă! În plus, la cererea părinților, Președintele poate să devină nașul de onoare al celui de-al șaptelea copil dintr-o familie sau al unuia dintre copiii care urmează – dar al unui singur copil dintr-o familie. Dacă Președintele acceptă, părinții primesc un certificat și un dar (în momentul de față, de 500 de euro). Potrivit site-ului Web al Bundespresident-ului, din anul 1949 până în prezent președinții federali au devenit nașii a peste 72 000 de copii germani. De ce există această tradiție? Biroul Președintelui explică:

Când devine nașul unui copil, Președintele federal evidențiază responsabilitatea socială a statului pentru bunăstarea familiilor numeroase, precum și importanța familiei și copiilor pentru comunitate în general. Intenția este și să atragă atenția asupra problemelor pe care le au familiile numeroase – să găsească o locuință potrivită, de exemplu – și să încurajeze administrația orașelor și comunitățile locale să ofere ajutor și sprijin. Alt scop este să îmbunătățească statutul social al familiilor cu un număr mare de copii.

Evident, recunoașterea aniversărilor este motivată și de alți factori decât cei de natură personală. Acest lucru se poate observa și în lumea noastră universitară, după cum se vede pe site-ul Web dedicat, în 2009, celei de-a 800-a aniversări a Universității Cambridge:

Pentru a marca anul, dorim să atingem un echilibru între excelență academică și sărbătoare, să respectăm trecutul, să serbăm prezentul și să lăsăm o moștenire pentru viitor. Dorim ca multe dintre ideile și planurile noastre pentru cea de-a 800-a aniversare să devină o resursă pentru viitor – să inițieze ceva nou care să se dezvolte în anii următori.

E bine spus: aniversarea ca oportunitate pentru gândirea nouă, originală. Motivează oamenii să reflecteze asupra evoluției lucrurilor în aria lor de interes și asupra direcției pe care vor s-o urmeze în viitor.

Funcția socială a aniversărilor este bine ilustrată în Africa de Sud de decizia guvernului de a sărbători momentele semnificative din istoria luptei pentru democrație. Evenimentele din 2006, de exemplu, au inclus a 30-a aniversare a Revoltelor din Soweto, a 10-a aniversare a adoptării constituției, și a 50-a aniversare a Procesului de Trădare. Într-o țară care și-a propus să contureze o nouă etică istorică, preocuparea pentru aniversări este cu totul de înțeles. După cum spunea revista *American Spectator*: ”Comemorările evenimentelor sunt un lux, o modalitate de a da înțeles și perspectivă vremurilor de pace.”

Aniversările au și o importanță economică, ușor de sesizat în modul de funcționare a organizațiilor de caritate. ”Sărbătorirea aniversărilor atrage atenția și dolarii”, spune un titlu din revista americană *Chronicle of Philanthropy*. Spre ilustrare, este făcută cunoscută decizia organizației The Greater Pittsburgh Literacy Council de a-și marca cel de-al 20-lea an de funcționare cu o cină specială prin care să-și lanseze prima campanie de strângere masivă de fonduri. La cină a fost donată suma de 120 000 de dolari, mai mult decât dublul oricărei sume strânse la evenimentele din trecut. ”Oamenii nu și-au dat seama că funcționăm deja de atâta vreme,” a declarat directorul executiv al grupului. ”Aniversarea i-a făcut conștienți de faptul că organizația noastră are un trecut recunoscut și nu este la început de drum.”

Pe plan mai comercial, multe companii văd în aniversările angajaților o modalitate importantă de a insufla loialitate. Într-un articol din revista *Silicon Valley Business Journal* online, Bob Nelson, autorul bestsellerului *1001 de moduri de a-ți recompensa angajații*, susține:

Sărbătorirea aniversărilor este o modalitate importantă de a recunoaște relația dintre companie și o persoană. Deși astfel de recompense recunosc calitatea de a fi angajat mai degrabă decât un comportament specific sau realizări, este important pentru companii să aibă angajați loiali și dedicați.

Recunoașterea loialității ia, bineînțeles, forme foarte diverse. Pot fi oferite ceasuri, de birou sau de mână, care simbolizează trecerea timpului. Sau ceasuri de mână care au ceva aparte. La corporația Learning Wilson Corporation, cu sediul lângă Minneapolis, fiecare nou angajat primește, dacă a trecut perioada de probă de trei luni, un cadou care să-i aducă aminte că trebuie să se simtă întotdeauna bine în timp ce lucrează pentru companie: un ceas Mickey Mouse. La cea de-a 10a aniversare, angajatul primește un ceas Mickey Mouse de aur. Poate ar fi bine să inițieze și universitățile o asemenea tradiție?

Este pur și simplu remarcabil cât de multe sunt contextele care atribuie o semnificație aniversărilor. Și, chiar dacă sunt luate în derâdere uneori, majoritatea oamenilor sunt realiști în ceea ce le privește. Comentatorul pe probleme economice Samuel Brittan remarcă:

Aniversările nașterii sau morții cuiva sunt chestiuni artificiale. Nu există niciun motiv în plus să cânti mai multă muzică de Mozart la 250 de ani după nașterea sa decât la 249 de ani sau la 251 de ani.

Cu toate acestea, trage concluzia că:

ținând seama de obsesia presei pentru asemenea aniversări, ar fi bine să profităm de ele ca să atragem atenția asupra unor idei care altfel ar putea fi scăpate din vedere.

Există o cerere constantă și persistentă pentru informații despre aniversări, iar eu știu asta bine, deoarece mă interesează, din punct de vedere profesional, de peste douăzeci de ani, în calitate de coordonator al unei serii de enciclopedii generale pentru editura Cambridge University Press, iar apoi pentru Penguin Books. Îmi făcea mare plăcere să adun informații

despre aniversări, dar experiența m-a învățat să le privesc cu o suspiciune profundă. Am coordonat odată o carte intitulată *În această zi* – genul de listă pe care o găsiți în multe ziare sau reviste, care înregistrează evenimentele petrecute într-o zi anume. Echipa editorială a strâns informații despre vreo 15 000 de presupuse aniversări. Când am început să le verificăm, am realizat că trebuie să renunțăm cam la jumătate, fie din cauza unor afirmații neverificabile, fie pentru că data în sine nu putea fi verificată. Aniversările nu sunt atât de ușor de sărbătorit pe cât v-ați putea imagina.

Să luăm un scop aparent simplu: sărbătorirea anului în care a fost terminată construcția Taj Mahalului. Clădirea principală, mausoleul, a fost terminată până prin 1643; moscheea, zidul și portalul până prin 1649; grajdurile, cabinele corpului de gardă și alte structuri prin 1654. Pe care dintre acești ani să-l alegi? Ați putea crede că este mai ușor când este vorba de persoane: cel puțin ziua nașterii și a morții sunt fixe. Nu neapărat. În funcție de sursă, Louis Armstrong s-a născut fie în 4 iulie 1900, cum a și susținut de-a lungul vieții, fie în 4 august, cum a sugerat un cercetător în anii 1980, după ce a găsit un certificat de botez. Schimbările modalității de stabilire a datei complică nebanuit de mult lucrurile, de pildă înlocuirea calendarului pe stil vechi cu calendarul pe stil nou.

Vă aduceți aminte. Până la mijlocul secolului al 16-lea, calendarul iulian rămăsese cu zece zile în urma anului solar, așa că în anul 1582 Papa Grigore al XIII-lea a introdus calendarul gregorian, pe care îl folosim astăzi. Majoritatea țărilor europene au adoptat schimbarea imediat: țări catolice precum Italia și Spania au consemnat că după ziua de joi, 4 octombrie 1582, urmează vineri, 15 octombrie. Dar Anglia, anti-papală pe vremea aceea, a respins ideea și nu s-a aliniat până în 1752, când după 2 septembrie a urmat imediat 14 septembrie. Asta înseamnă că, în Anglia anului 1564, data pe care o considerăm ziua de naștere a lui Shakespeare, 23 aprilie, corespunde zilei de 3 mai de astăzi. Suntem îndreptățiți, atunci, să sărbătorim ziua lui Shakespeare în 23 aprilie, cum se face în Stratford-upon-Avon în fiecare an?

Oricare ar fi problemele, continuăm să căutăm aniversări și să ne gândim la semnificațiile lor. O să închei cu câteva reflecții pe această temă. Simon Denison, redactorul revistei *British Archaeology*, a scris un articol de opinie în 2001, intitulat "Dincolo de cultul aniversărilor". Paragraful introductiv ne aduce aminte de *British Medical Journal*:

Un nou an, un nou set de aniversări – un fenomen ciudat, atât de drag producătorilor de jurnale, organizatorilor de parade și revistelor de istorie... La această revistă încercăm să

nu ne înflăcăram chiar atât de mult pe marginea aniversărilor. Asta și pentru că aniversările sunt o scuză destul de jalnică pentru a trata un subiect, fiind cea mai facilă formă a proiecției istorice.

Apoi face o remarcă interesantă:

Însă motivul principal este acela că aniversările comemorează evenimente și, cum entuziaștii arheologiei știu prea bine, evenimentele joacă doar un rol moderat în schema generală a lucrurilor. Evenimentele pot fi revelatoare, dramatice și emoționante – iar în cazuri excepționale pot chiar să schimbe lumea – dar semnificația lor e adesea exagerată.

În continuare, vorbește despre istoricul Fernand Braudel care, în *Mediterraneană și lumea mediteraneană în epoca lui Filip al II-lea*, aseamănă evenimentele cu valurile de pe suprafața mării. Braudel susține că fenomenele importante pentru a înțelege trecutul sunt marea și curenții submarini – stările care stau la baza unui fenomen și procesele pe termen lung care modelează istoria omenirii. Asemenea evoluții – de exemplu, dezvoltarea transportului rapid și impactul global al bunurilor electronice de larg consum – sfidează logica aniversărilor. În opinia sa, educația a ignorat aceste evoluții pe termen lung, dând prioritate evenimentelor semnificative și aniversării lor. Și în viața personală, mai spune Braudel, este esențial să existe un echilibru între procese și evenimente: nașterea, căsătoria și alte evenimente majore sunt importante, dar efectele pe termen lung ale educației și experienței de viață sunt și mai importante. Acești scriitori ne provoacă să reflectăm asupra lucrurilor care înseamnă ceva pentru noi în momentul de față – dragostea pentru film sau teatru, credințele religioase, entuziasmul pentru conservarea mediului, plăcerea gătitului, absolut orice – și să identificăm momentul aniversar în care au început să ne preocupe. Există, printre noi, unii care vor putea invoca un asemenea moment, dar aceia sunt puțini. Pe majoritatea, potrivit lui Denison și Braudel, aniversările ne distrag de la lucrurile care ne fac oameni.

Și, totuși, fără aniversări, ceva lipsește. Aniversările ne dau un scop. Oricare ne-ar fi motivația – de ordin personal, politic, social, economic, intelectual – o aniversare ne oferă ceva concret, ceva anume, ceva cu înțeles. O să închei, așadar, cu concluzia că da, aniversările sunt ocazii care ne abat atenția, dar unele absolut necesare. Eu, unul, nu mă pot lipsi de ele. Și mă bucur să mă pot alătura altora în momentele lor de sărbătoare, așa cum o fac astăzi la Timișoara.

REMEMBERING ANNIVERSARIES

When I was invited by your English Department to give a paper to this year's international conference on British and American Studies, the correspondence included the comment: 'another anniversary'. Indeed, it is the 25th such conference, and I congratulate the Department on maintaining an event that has become so successful and internationally recognized. But the comment led me to reflect: if I had been invited last year, to the 24th conference, would anyone have called it an anniversary? Or next year, for the 26th? Are these anniversaries? Logically, they are. Psychologically, they are not. After the first one, it is only the round numbers that attract all the attention: 5, 10, 15, 20, 25...

The reason is probably pragmatic. Life is too short to celebrate everything. In 1998, the *British Medical Journal* recognized this truth when it actually banned anniversaries. The editor had become so fed up with what he called 'an orgy of anniversaries' the previous year that he promised to give no publicity to any 'days, weeks, years, and decades devoted to different diseases or age groups', commenting that they are 'a boring device invented by public relations companies to hijack public attention'. 'Anniversaries can silt up journals', he complained, as he considered the possibilities:

We could celebrate the 5th, 10th, 15th, 20th, 25th, 50th, 75th, 100th, 150th, 175th, 200th, 250th, and 500th anniversaries and so on for ever of the birth, death, and year of great achievement of every individual, institution, and journal and of every government act, important medical development, and great paper and so on ad infinitum. And by definition this is cumulative. So if we don't give up marking anniversaries we will be overwhelmed.

But his initiative failed. A year later, the journal was celebrating past achievements once again, as if the ban had never happened.

Anniversaries are curious things, therefore, attracting an interesting blend of fascination and antipathy. The focus, as the etymology of the word *anniversary* suggests, is on years. The

Latin word *anniversarius* meant 'returning yearly'. In English it was at first an ecclesiastical term, used with reference to saints' days. Later it came to be used for the celebration that takes place on a particular day. Today, of course, the time reference of the event being celebrated often narrows. We honour years and dates, obviously, but also months, weeks, hours, minutes, and seconds. Hours? The 11th hour of the 11th day of the 11th month. Minutes? A memorial silence at 8.46 am, New York time, on September 11th. Seconds? The count-down to midnight on each New Year's Eve.

Most people are unlike the *British Medical Journal* editor: they are fascinated by anniversaries, and look for all kinds of significance in them. For example, no-one can fail to be interested in the other people who share their birthday. People are impressed when I tell them my birthday (6 July) is shared with Bill Haley, the king of rock 'n' roll, and actor Sylvester Stallone (aka the boxer Rocky), less so when they learn the day also belongs to former president George W Bush. We look for connections. They are no more than coincidences, but people love to explore coincidences - and for some, of course, there is no such thing as a coincidence. Today, 22 May, was the birthday of British novelist Arthur Conan Doyle, Belgian cartoonist Hergé, and composer Richard Wagner. We could waste a lot of time pondering the significance of that. But someone may already be writing a fantasy novel in which the human race is saved by the team of Sherlock Holmes, Asterix, and Siegfried.

Are anniversaries a waste of time? At a personal level, most of us would say definitely not - otherwise we are in immediate trouble with our wives or husbands. Hence the many gift ideas, such as the lists of materials which symbolize major wedding anniversaries. Today, various technologies can help you remember that there is an anniversary. Apps can keep track of all the anniversaries in a user's contact list, listing forthcoming events by age, name, or event type. You can press a 'celebrate' button for each contact, and that brings up a pop-up screen supporting email and gift links on Amazon. And if that isn't enough, there is now a Remember Ring. Twenty-four hours before a special day begins, a 'hot spot' on the ring's interior begins to warm up to 120° F for approximately 10 seconds. And in case that didn't do the trick, the ring would continue to warm up every hour, on the hour, all day long. Only the most pain-insensitive individual would forget their wedding anniversary, under such circumstances.

In the USA a new trend was identified in 2008 - the 'celebration vacation'. 'American families are hitting the road to mark life's special occasions', said a report, and followed this up

with the news that in 2009 Walt Disney Parks and Resorts were letting people in for free on their birthday. So anniversaries can save you money. In the UK, rather more traditionally, there is an Anniversaries Office at Buckingham Palace which arranges congratulatory messages from the monarch to mark 100th birthdays and 60th wedding anniversaries - something that has happened since 1917.

Different countries do different things. In Germany, the Federal President congratulates people on reaching their centenary, their 105th, and all succeeding birthdays, and also couples on their 65th, 70th, and 75th wedding anniversaries. But the message can also be accompanied with a small financial gift. Imagine the excitement! Moreover, at the parents' request, the Federal President may act as honorary godfather to a family's seventh or subsequent child - but only to one child in the family. Once accepted, the President issues the parents with a certificate and a gift (currently 500 Euros). According to the Bundespräsident's website, Federal Presidents have become godfather to over 72,000 children in Germany since 1949.

Why do they do this? The President's office explains:

In becoming a child's godparent, the Federal President is highlighting the state's special responsibility for the welfare of large families as well as the importance of the family and children to the community as a whole. The intention is also to focus attention on the problems of large families - finding suitable accommodation, for instance - and encourage cities and local communities to offer help and support. Another purpose is to raise the social status of families with a large number of children.

Clearly, the recognition of anniversaries is being motivated by other factors than the personal. And this can also be found in our own university world - as seen on the website, back in 2009, for the 800th anniversary of Cambridge University:

In marking the year, we aim to strike a balance between academic achievement and celebration, respect the past, celebrate the present and leave a legacy for the future. We are keen to ensure that many of the ideas and plans for the 800th Anniversary provide a springboard for the future - starting something fresh that will grow in years to come.

That captures it well: the anniversary provides an opportunity for fresh thinking. It motivates people to reflect on how things have gone, with respect to their topic of interest, and where they want to go.

The social role of anniversaries is well illustrated in South Africa by the decision of its government to mark major anniversaries in the history of the struggle towards democracy. In 2006, for example, events included the 30th anniversary of the Soweto Uprisings, the 10th anniversary of the adoption of the constitution, and the 50th anniversary of the Treason Trial. In a country deeply concerned to shape a new historical ethic, the focus on anniversaries is entirely understandable. As the *American Spectator* magazine once put it: 'Anniversary commemorations are a luxury, a way to add meaning and perspective to peaceful times.'

There is an economic value to anniversaries also, well illustrated by the way charities operate. 'Anniversary celebrations can draw attention and dollars', reads a headline in the *US Chronicle of Philanthropy*. As an example, they report the decision of the Greater Pittsburgh Literacy Council to mark its 20th year of operations with a special dinner to start the charity's first capital campaign. The dinner raised \$120,000, more than double the amount of past events. 'People didn't realize we had been around that long,' said the group's executive director. 'Stressing the anniversary made them aware this was an organization with a track record and it was not brand new.'

At a more commercial level, many companies recognize employee anniversaries as an important way of fostering commitment. In an article in the *Silicon Valley online Business Journal*, Bob Nelson, author of *1001 Ways to Reward Employees*, affirms:

Celebrating anniversaries is an important way to acknowledge a relationship between a company and an individual. Although such rewards recognize tenure rather than specific behavior or accomplishments, having loyal, committed employees is important to companies.

How you recognize the loyalty of course varies greatly. The giving of clocks and watches is common, symbolizing the passing of time. Or watches with a difference. At Wilson Learning Corporation, based near Minneapolis, each new employee, after passing a three-month probationary period, is given a present as a reminder always to have fun working for the

company: a Mickey Mouse watch. On the 10th anniversary, the employee receives a gold Mickey Mouse watch. Perhaps universities should begin such a practice?

It is remarkable just how many contexts attribute significance to anniversaries. And, notwithstanding the occasional scorn poured upon them, most people are realists. Economic commentator Samuel Brittan observes:

Anniversaries of people's deaths or births are artificial affairs. There is no more reason to play the music of Mozart 250 years after he was born than there was after 249 years or will be after 251 years.

But he nonetheless concludes:

given the media fixation on such anniversaries, we might as well take advantage of them to call attention to ideas which may be otherwise overlooked.

There is a regular and persistent demand for information about anniversaries, I know, because for over twenty years I was professionally interested in them, as editor of a family of general encyclopedias for Cambridge University Press, and then for Penguin Books. I loved collecting data on anniversaries, but the experience taught me to be deeply suspicious of them. I once edited a book called *On This Day* - the sort of listing that you find in many a newspaper or magazine, recording events which happened on a particular day. My editorial team collected information relating to some 15,000 supposed anniversaries. As we began the process of checking, we found that about half of these had to be jettisoned, either because of conflicting and unverifiable claims, or because the date was unverifiable in principle. Anniversaries aren't as easy to celebrate as you might think.

Take the apparently simple aim: to celebrate the year in which the Taj Mahal was completed. The main building, the mausoleum was finished by about 1643; the mosque, wall, and gateway by about 1649; and the rest of the complex, including stables, guardhouse, and other structures, in about 1654. Which of these years will you choose? You might think people are easier to deal with: at least they must be born or die on a particular day. Not necessarily. Depending on which book you read, Louis Armstrong was born either on 4th July 1900, as he

claimed throughout his life, or 4th August 1901, as a researcher suggested in the 1980s, having unearthed a baptism certificate. And changes in dating practice complicate matters immensely, such as the replacement of Old Style by New Style dating.

You will recall the situation. By the mid-16th century, the Julian calendar had fallen ten days behind the solar year, so in 1582 Pope Gregory XIII introduced the Gregorian calendar, which we follow today. Most European countries immediately made the change: Catholic countries such as Italy and Spain had Thursday 4th October 1582 immediately followed by Friday 15th October. But the then anti-papal England rejected the idea, and didn't catch up until 1752, when September 2nd was immediately followed by September 14th. This means that, in 1564 in England, the date referred to then as the 23rd April - Shakespeare's birthday - corresponds to what we would today call 3rd May. So are we right to celebrate Shakespeare's birthday on the 23rd April, as happens in Stratford-upon-Avon every year?

Whatever the problems, we continue to search out anniversaries, and to reflect on their significance. I conclude with a couple of these reflections. Simon Denison, editor of *British Archaeology*, wrote an opinion piece in 2001 which he called 'Moving beyond the anniversary cult'. He echoed the *British Medical Journal* in his opening:

A new year, a new set of anniversaries - that strange phenomenon so beloved of diary manufacturers, parade organisers and history magazines. ... At this magazine we try not to get too hot and bothered about anniversaries. This is partly because anniversaries seem a pretty lame excuse for a story, as the most facile form of historical projection.

Then he made an interesting observation:

But the main reason is that anniversaries commemorate events and, as devotees of archaeology know well enough, events have only moderate importance in the overall scheme of understanding the past. Events can be illuminating, dramatic and moving - and in rare instances can be genuinely world-changing - but their significance is often exaggerated.

He went on to refer to the historian Fernand Braudel, who, in *The Mediterranean and the Mediterranean World in the Age of Philip II*, likened events to the ripples on the surface of the sea. Braudel argued that the important phenomena for understanding the past are the tides and undercurrents - the underlying states and long-term processes that shape the history of mankind. Such trends - for example, the development of rapid transport and the global impact of consumer electronics - defy anniversarial thinking. In his view, these long-term trends have been neglected in education, by comparison with the focus on momentous events and their anniversaries. And in our personal lives too, he suggests that it's essential to achieve a balance between processes and events: birth, marriage, and other major events are important, but the long-term effects of upbringing and experience are more so. These writers challenge us to think of the things that are important to us now - a love of films or theatre, religious beliefs, an enthusiasm for conservation, a delight in cooking, whatever it may be - and find an anniversarial starting-point for them. There are some of us who will be able to cite a particular moment, but these are rare. For most of us, anniversaries are a distraction, according to Denison and Braudel, from what really makes us human.

And yet without them something is lacking. Anniversaries focus the mind. Whatever our motivation - personal, political, social, economic, intellectual... - an anniversary event provides us with something concrete, something specific, something understandable. So I conclude that, yes, anniversaries are a distraction, but a necessary one. I cannot do without them. And I am happy to join with others in celebrating theirs, as I do in Timisoara now.

CURRICULUM VITAE

Născut la Lisburn, în Irlanda de Nord, în anul 1941, David Crystal și-a petrecut primii ani de viață la Holyhead. Familia s-a mutat la Liverpool în 1951, unde David Crystal a studiat la Colegiul St. Mary's. A urmat cursurile University College London (1959-62), unde a studiat limba engleză și a lucrat în cadrul proiectului coordonat de Randolph Quirk asupra utilizării limbii engleze (1962-3). A predat lingvistica la Bangor și la Reading și a coordonat programul de limba engleză la Universitatea din Reading. La ora actuală este profesor onorific de lingvistică la Universitatea din Țara Galilor, Bangor.

Opera lui David Crystal conține un număr de volume din colecția Penguin, precum și cele două enciclopedii apărute la Editura Universității Cambridge, care l-au consacrat, *The Cambridge Encyclopedia of Language* and *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Printre titlurile cele mai recente se numără *Words in Time and Place: Exploring Language through the Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary* (2014), *You Say Potato: a book about accents* (2014, împreună cu fiul său, actorul Ben Crystal), sau *The Oxford Illustrated Shakespeare Dictionary* (2015, de asemenea împreună cu Ben Crystal). Împreună cu soția lui, Hilary, a publicat *Words on Words* (2000, dicționar de citate despre limba engleză, Hilary – volum pentru care i s-a decernat Medalia Wheatley în 2001), *Wordsmiths and Warriors: the English-Language Tourist's Guide to Britain* (2013), iar cu fiul său Ben a mai publicat *Shakespeare's Words* (2002) și *The Shakespeare Miscellany* (2005). Interesul pentru studiile de shakespeareologie s-a extins și la semnarea unei rubric permanente în revista editată de teatrul Globe din Londra, *Around the Globe*, precum și volumul *Think On My Words*, o introducere în limbajul shakespeareian, apărută în 2008.

Opera publicată a lui David Crystal, în ordine cronologică

1964

(Cu R. Quirk) *Systems of prosodic and paralinguistic features in English* (The Hague: Mouton)

1965

Linguistics, language and religion (London: Burns Oates/New York: Hawthorn Books)

1968

What is linguistics? (London: Edward Arnold), ediția japoneză cu note, 1969 (Tokyo: Shinozaki Shorin)

1969

Prosodic systems and intonation in English (Cambridge: CUP)

What is linguistics? (London: Edward Arnold), traducere în limba japoneză (1975)

(Cu D. Davy) *Investigating English style* (London: Longman)

(coord., cu W.F. Bolton) *The English language: essays by linguists and men of letters, Vol. 2 1858-1964* (Cambridge: CUP)

1971

Linguistics (Harmondsworth: Penguin), traducere în limba portugheză 1973, *A linguística* (Lisbon: Dom Quixote), traducere în limba germană 1975, *Einführung in die Linguistik* (Stuttgart: Kohlhammer)

1974

What is linguistics? (London: Edward Arnold), ediția a III-a (revăzută și adăugită, 1977, 1982), traducere în limba portugheză 1981, *Que é lingüística?* (Rio de Janeiro: Ao Livro Técnico S/A)

1975

The English tone of voice: essays in intonation, prosody and paralanguage (London: Edward Arnold)

(Cu D. Davy), *Advanced conversational English* (London: Longman)

(Cu J. Bevington) *Skylarks: a language development programme for 6--9-year-olds* (London: Nelson)

1976

Child language, learning and linguistics (London: Edward Arnold), traducere în limba japoneză, 1980, traducere în limba spaniolă, 1981, *Lenguaje infantil, aprendizaje y lingüística* (Barcelona: Editorial Médica y Técnica)

(Cu P. Fletcher și M. Garman) *The grammatical analysis of language disability* (London: Edward Arnold), (revăzută 1977, 1982), traducere în limba spaniolă 1983, *Análisis gramatical de los trastornos del lenguaje* (Barcelona: Editorial Médica y Técnica)

1979

Working with LARSP (London: Edward Arnold)

(LARSP=Language Assessment, Remediation and Screening procedure)

(Cu J.L. Foster) Seria *Databank* (London: Edward Arnold): *Heat, Light, Sound, Roads, Railways, Canals, Monasteries, Manors, Castles, Money, Parliament, Newspapers*

1980

(coord.) *Eric Partridge: in his own words* (London: Deutsch/New York: Macmillan)

Introduction to language pathology (London: Edward Arnold), traducere în limba spaniolă 1983, *Patología del lenguaje* (Madrid: Cátedra)

A first dictionary of linguistics and phonetics (London: Deutsch)

1981

Clinical linguistics (Vienna & New York: Springer), Disorders of Human Communication 3, Ediție Paperback (London: Arnold) Ediție Paperback (London: Whurr), cu aparat bibliographic suplimentar

Directions in applied linguistics (London: Academic Press)

(Cu J.L. Foster) Seria *Databank* (London: Edward Arnold): *The Greeks, The Romans, The Ancient Egyptians*

1982

Profiling linguistic disability (London: Edward Arnold)

(ed) *Linguistic controversies* (London: Edward Arnold)

(Cu J.L. Foster) Seria *Databank* (London: Edward Arnold): *Air, Food, Volcanoes*

1983

(Cu J.L. Foster) *Databank* series (London: Edward Arnold): *Deserts, Dinosaurs, Electricity*

1984

Linguistic encounters with language handicap (Oxford: Blackwell)

Who cares about English usage? (Harmondsworth: Penguin), traducere în limba japoneză, 1985,

1986

Language handicap in children (National Council for Special Education), Developing Horizons in Special Education, Series No 7

(Cu J.L. Foster) Seria *Databank* (London: Edward Arnold): *Motorcycles, Computers, Horses and ponies, The Normans, The Vikings, The Romans, The Celts, The Anglo-Saxons*

Enjoy science (Tokyo: Asahi) (traducere în limba japoneză a 3 titluri științifice din *Databank*)

1985

What is linguistics? (London: Edward Arnold), ediția a IV-a

Linguistics (Harmondsworth: Penguin), ediția a II-a, traducere în limba japoneză, 1988

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), ediția a II-a, traducerea în limba sârbă și croată, 1987, *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (Belgrade: Nolit), traducerea în limba portugheză, 1988, *Dicionario de linguistica e fonetica* (Rio de Janeiro: Jorge Zahar)

(Cu J.L. Foster) Seria *Databank* (London: Edward Arnold): *Fishing, The Stone Age*

1986

Listen to your child (Harmondsworth: Penguin)

1987

The Cambridge encyclopedia of language (Cambridge: CUP), ediție Guild Publishing, 1988, traducerea în limba japoneză, 1992 (Tokyo: Taishukan), traducere în limba germană, 1993, *Die Cambridge Enzyklopädie der Sprache* (Frankfurt: Campus), ediția studentescă 1995, traducere în limba italiană, 1993, *Enciclopedia Cambridge delle scienze del linguaggio* (Bologna: Zanichelli), traducere în limba spaniolă, 1993, *Enciclopedia del lenguaje* (Madrid: Taurus), traducere în limba sârbă și croată, 1996, *Kembricka enciklopedija jezika* (Belgrade: Nolit), traducere în limba maghiară, 1998, *A nyelv enciklopédiája* (Budapest: Osiris)

(coord., cu W.F. Bolton) *The English language*, Sphere History of Literature, 10 (London: Sphere)

Child language, learning and linguistics (London: Edward Arnold), ediția a II-a

1988

Introduction to language pathology (London: Whurr), ediția a II-a

The English language (Harmondsworth: Penguin), traducere în limba japoneză 1989, traducere în limba coreană 1992, adaptare în limba japoneză 1990, *The uses of English* (Tokyo: Eihosha), adaptare în limba japoneză 1990, *The English language* (Tokyo: Kiriara Shoten)

Rediscover grammar (London: Longman), traducere în limba tailandeză, 1996, traducere în limba japoneză, 1992, traducere în limba chineză, 1995

Pilgrimage (Holyhead: Holy Island Press)

1989

(Cu P. Fletcher și M. Garman) *The grammatical analysis of language disability* (London: Cole & Whurr), ediția a II-a

(Cu J.C. Davies) *Convent* (Holyhead: Holy Island Press)

1990

(coord.) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP)

1991

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), ediția a III-a

Making sense of English usage (Edinburgh: Chambers), ediția chineză 1993

Language A to Z, Book 1 (London: Longman)

Language A to Z, Book 2 (London: Longman)

Language A to Z, Teacher's Book (London: Longman)

(Cu J.L. Foster) Seria *Datasearch* (London: Hodder & Stoughton): *Air and breathing, Light and seeing, Sound and hearing, Heating and cooling*

1992

Profiling linguistic disability (London: Whurr), ediția a II-a

An encyclopedic dictionary of language and languages (Oxford: Blackwell), ediția Paperback, 1994 (Harmondsworth: Penguin)

Introducing linguistics (Harmondsworth: Penguin)

(coord.) *Nineties knowledge* (Edinburgh: Chambers/Singapore: Federal Publications)

(coord.) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediție revăzută

(coord.) *Cambridge concise encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(coord., cu D. Strange) *The great Gatsby* (Harmondsworth: Penguin), Penguin Authentic Texts

(coord., cu D. Strange) *The picture of Dorian Gray* (Harmondsworth: Penguin), Penguin Authentic Texts

(coord., cu D. Strange) *The big sleep* (Harmondsworth: Penguin), Penguin Authentic Texts

1993

(Cu R. Varley) *Introduction to Language Pathology* (London: Whurr), ediția a III-a

(coord., cu W.F. Bolton) *The English language*, Sphere History of Literature, (Harmondsworth: Penguin)

(coord.) *The Cambridge paperback encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(coord.) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP)

1994

(coord.) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediția a II-a

(coord.) *The Cambridge biographical encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(coord.) *The Cambridge concise encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(coord.) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), ediție revăzută și adăugită, traducere în limba slovenă, 1995, *Cambridgeov podatkovnik* (Ljubljana: DZS)

1995

The Cambridge encyclopedia of the English language (Cambridge: CUP)

(coord.) *The Cambridge concise encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediția a II-a

(coord.) *The Cambridge paperback encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediția a II-a

(coord.) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), ediție actualizată

1996

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), ediția a IV-a, traducere în limba greacă 2000 (Athens: Ekdoseis Pataki)

Rediscover grammar (London: Longman), ediție revăzută

Discover grammar (London: Addison Wesley Longman)

(coord.) *John Bradburne: songs of the vagabond* (Holyhead: Holy Island Press)

English: the global language (Washington: US English)

(coord.) *The Cambridge biographical dictionary* (Cambridge: CUP)

1997

The Cambridge encyclopedia of language (Cambridge: CUP), ediția a II-a, softback 1998
0521559677

(coord.) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), ediția a II-a

English as a global language (Cambridge: CUP)

(coord.) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediția a III-a

The Cambridge encyclopedia of the English language (Cambridge: CUP), ediție Paperback

1998

(coord.) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), ediția a III-a

(coord.) *The Cambridge biographical encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediția a II-a

Language play (Harmondsworth: Penguin)

(Cu R. Varley) *Introduction to language pathology* (London: Whurr)

1999

The Penguin dictionary of language, ediția a II-a a *Encyclopedic dictionary* din 1992 (Harmondsworth: Penguin)

The Cambridge paperback encyclopedia (Cambridge: CUP), ediția a III-a

2000

(Cu Hilary Crystal) *Words on words: Quotations on language and languages* (Harmondsworth: Penguin)

Language death (Cambridge: CUP), traducere în limba spaniolă, 2001, *La muerte de las lenguas* (Madrid: Cambridge University Press), traducere în limba galițiană, 2003, *A morte das linguas* (Vigo: Editorial Galaxia), traducere în limba sârbă, 2003, *Smrt jezika* (Belgrade: eke XX Vek), traducere în limba lituaniană, 2005, *Kalbos myrtis* (Vilnius: Tyto alba), traducere în limba turcă, 2007, *Dillerin Katli* (Istanbul: Profil Yayincilik)

(Cu Hilary Crystal) *John Bradburne's Mutemwa* (Holy Island Press / John Bradburne Memorial Society)

Happenings (Holy Island Press)

Who Cares About English Usage (Harmondsworth: Penguin), ediție actualizată

(coord.) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), ediția a IV-a

(coord.) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), ediția a IV-a

A history of the English language, coord. Kimiyuki Nishide

2001

Language and the Internet (Cambridge: CUP), traducere în limba spaniolă, 2002, *El lenguaje e Internet* (Madrid: Cambridge University Press), ediția simplificată în limba chineză, 2006 (Shanghai Scientific and Technological Education Publishing House)

2002

The English language (London: Penguin), ediția a II-a

(Cu Ben Crystal) *Shakespeare's words* (London: Penguin), ediția americană pentru Penguin Putnam, 2002

(coord.) *The new Penguin encyclopedia* (London: Penguin)

The world of language (Tokyo: Shohakusha)

2003

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), ediția a V-a

(coord.) *The new Penguin factfinder* (London: Penguin)

English as a global language (Cambridge: CUP), ediția a II-a., ediția chineză complexă, 2007, Owl Publishing House, 9789867001412, traducere în limba italiană *L'inglese come lingua globale* (Pari: Pari Publishing, 2010)

The Cambridge encyclopedia of the English language (Cambridge: CUP), ediția a II-a

(coord.) *The Penguin concise encyclopedia* (London: Penguin)

2004

(Cu Ben Crystal) *Shakespeare's Words* (London: Penguin), ediție Paperback edition revăzută și adăugită

The stories of English (London: Penguin), ediția americană, New York: Overlook Press

The language revolution (Cambridge: Polity Press), traducere în limba spaniolă *La revolución del lenguaje* (Madrid: Alianza, 2005), traducere în limba bască *Hizkuntzaren iraultza* (Donostia: Erein, 2007)

A glossary of Netspeak and Textspeak (Edinburgh: Edinburgh University Press) *Rediscover grammar* (London: Pearson Longman), ediția a III-a

Making sense of grammar (London: Pearson Longman)

(coord.) *The Penguin encyclopedia* (London: Penguin), ediția a II-a

John Bradburne's book of days (Leominster: John Bradburne Memorial Society)

(coord.) *The Penguin book of facts* (London: Penguin)

2005

(Cu Ben Crystal) *The Shakespeare Miscellany* (London: Penguin)

Pronouncing Shakespeare (Cambridge: CUP)

Dr Johnson's Dictionary: an Anthology (London: Penguin Classics)

(coord.) *Pocket spelling dictionary* (London: Penguin Reference)

(coord.) *Pocket quotations* (London: Penguin Reference)

(coord.) *Pocket facts* (London: Penguin Reference)

(coord.) *The Penguin concise encyclopedia* (London: Penguin Reference), ediția a II-a

2006

How language works (London: Penguin), New York: Overlook Press, traducere în limba chineză (Owl Publishing House, 2010)

Words, words, words (Oxford: OUP)

Language and the Internet (Cambridge: CUP), ediția a II-a

(coord.) *The Penguin encyclopedia* (London: Penguin), ediția a III-a

The fight for English (Oxford: OUP)

As they say in Zanzibar (London: HarperCollins), ediția americană (Oxford)

(coord.) *Pocket kings and queens* (London: Penguin Reference)

(coord.) *Pocket famous people* (London: Penguin Reference)

(coord.) *Pocket on this day* (London: Penguin Reference)

2007

By hook or by crook: a journey in search of English (London: HarperCollins), ediția americană Paperback cu un nou titlu, *Walking English: a journey in search of language* (New York: Overlook Press, 2009)

(coord.) *The Penguin factfinder* (London: Penguin), ediția a III-a

The story of Ucheldre (Holyhead: Holy Island Press)

John Bradburne's birds, bees and beasts (Holyhead: Holy Island Press)

(coord.) *The Penguin Concise Encyclopedia* (London: Penguin Reference), ediția a III-a

2008

Think on my words: an introduction to Shakespeare's language (Cambridge: CUP) *Txting: the gr8 db8* (Oxford: OUP), traducere în limba chineză, Taipei: Good Morning Press (2010), traducere în limba coreană, Alma Publishing (2011)

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), ediția a VI-a

2009

Just a phrase I'm going through: my life in language (London: Routledge)

The future of language, trei conferințe pe DVD cu text (London: Routledge)

(coord.) *Fowler's Dictionary of Modern English Usage*, prima ediție, cu introducere și note, Oxford World Classics (Oxford: OUP)

John Bradburne on love (Holyhead: Holy Island Press)

Walking English: a journey in search of language (New York: Overlook Press), 2009, ediția americană Paperback cu noul titlu *By hook or by crook: a journey in search of English* (2007)

2010

A little book of language (London: Yal.; traducere în limba greacă (Athens: Patakis, 2011)
Roberta Facchinetti, David Crystal și Barbara Seidlhofer (coord.), *From international to local English - and back again* (Bern: Peter Lang)

The Cambridge encyclopedia of language, ediția a III-a (Cambridge: Cambridge University Press)

Begat: the King James Bible and the English language (Oxford: Oxford University Press)

Evolving English: one language, many voices. An illustrated history of the English language (London: British Library)

2011

Internet linguistics: a student guide (London: Routledge)

The story of English in 100 words (London: Profile), audio book de la Audiogo, 7 hr 55 min.

2012

Spell it Out: the singular story of English spelling (London: Profile)

2014

Words in Time and Place: Exploring Language through the Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary (Oxford: OUP)

(Cu Ben Crystal) *You Say Potato: a book about accents* (London: Macmillan)

2015

(Cu Ben Crystal) *The Oxford Illustrated Shakespeare Dictionary* (Oxford: OUP)

CURRICULUM VITAE

Born in Lisburn, Northern Ireland in 1941, David Crystal spent his early years in Holyhead. His family moved to Liverpool in 1951, and he attended secondary school at St Mary's College. He read English at University College London (1959-62), where he specialised in English language studies and worked under the supervision of Randolph Quirk for the Survey of English Usage (1962-3): He was then a lecturer in linguistics, first at Bangor, then at Reading. He held a chair at the University of Reading for 10 years, and is now Honorary Professor of Linguistics at the University of Wales, Bangor.

David Crystal's authored works include several Penguin books, but he is best known for his two encyclopedias for Cambridge University Press, *The Cambridge Encyclopedia of Language* and *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. The most recent books include *Words in Time and Place: Exploring Language through the Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary* (2014), *You Say Potato: a book about accents* (2014, with actor son Ben Crystal), and *The Oxford Illustrated Shakespeare Dictionary* (April 2015, also with Ben). Other co-authored books include *Words on Words* (2000, a dictionary of language quotations compiled with his wife and business-partner, Hilary - Wheatley Medal, 2001), *Wordsmiths and Warriors: the English-Language Tourist's Guide to Britain* (2013, with Hilary), and *Shakespeare's Words* (2002) and *The Shakespeare Miscellany* (2005), the last two in collaboration with Ben. Other Shakespeare work includes a regular article for the magazine of Shakespeare's Globe, *Around the Globe. Think On My Words*, an introduction to Shakespeare's language, appeared in 2008.

David Crystal's published work, in chronological order

1964

(With R. Quirk) *Systems of prosodic and paralinguistic features in English* (The Hague: Mouton)

1965

Linguistics, language and religion (London: Burns Oates/New York: Hawthorn Books)

1968

What is linguistics? (London: Edward Arnold), Japanese edition with notes, 1969 (Tokyo: Shinozaki Shorin)

1969

Prosodic systems and intonation in English (Cambridge: CUP)

What is linguistics? (London: Edward Arnold), Japanese translation (1975)

(With D. Davy) *Investigating English style* (London: Longman)

(ed, with W.F. Bolton) *The English language: essays by linguists and men of letters, Vol. 2 1858-1964* (Cambridge: CUP)

1971

Linguistics (Harmondsworth: Penguin), Portuguese translation 1973, *A linguística* (Lisbon: Dom Quixote), German translation 1975, *Einführung in die Linguistik* (Stuttgart: Kohlhammer)

1974

What is linguistics? (London: Edward Arnold), 3rd ed. (Reprinted with amendments, 1977, 1982), Portuguese translation 1981, *Que é linguística?* (Rio de Janeiro: Ao Livro Técnico S/A)

1975

The English tone of voice: essays in intonation, prosody and paralanguage (London: Edward Arnold)

(With D. Davy), *Advanced conversational English* (London: Longman)

(With J. Bevington) *Skylarks: a language development programme for 6--9-year-olds* (London: Nelson)

1976

Child language, learning and linguistics (London: Edward Arnold), Japanese translation, 1980, Spanish translation, 1981, *Lenguaje infantil, aprendizaje y lingüística* (Barcelona: Editorial Médica y Técnica)

(With P. Fletcher & M. Garman) *The grammatical analysis of language disability* (London: Edward Arnold), (Revised 1977, 1982), Spanish translation 1983, *Análisis gramatical de los trastornos del lenguaje* (Barcelona: Editorial Médica y Técnica)

1979

Working with LARSP (London: Edward Arnold)

(LARSP=Language Assessment, Remediation and Screening procedure)

(With J.L. Foster) *Databank* series (London: Edward Arnold): *Heat, Light, Sound, Roads, Railways, Canals, Monasteries, Manors, Castles, Money, Parliament, Newspapers*

1980

(ed) *Eric Partridge: in his own words* (London: Deutsch/New York: Macmillan) *Introduction to language pathology* (London: Edward Arnold), Spanish translation 1983, *Patología del lenguaje* (Madrid: Cátedra)

A first dictionary of linguistics and phonetics (London: Deutsch)

1981

Clinical linguistics (Vienna & New York: Springer), Disorders of Human Communication 3, Paperback edition (London: Arnold) Paperback edition (London: Whurr), with additional references

Directions in applied linguistics (London: Academic Press)

(With J.L. Foster) *Databank* series (London: Edward Arnold): *The Greeks, The Romans, The Ancient Egyptians*

1982

Profiling linguistic disability (London: Edward Arnold)

(ed) *Linguistic controversies* (London: Edward Arnold)

(With J.L. Foster) *Databank* series (London: Edward Arnold): *Air, Food, Volcanoes*

1983

(With J.L. Foster) *Databank* series (London: Edward Arnold): *Deserts, Dinosaurs, Electricity*

1984

Linguistic encounters with language handicap (Oxford: Blackwell)

Who cares about English usage? (Harmondsworth: Penguin), Japanese translation, 1985, 1986

Language handicap in children (National Council for Special Education), Developing Horizons in Special Education, Series No 7

(With J.L. Foster) *Databank* series (London: Edward Arnold): *Motorcycles, Computers, Horses and ponies, The Normans, The Vikings, The Romans, The Celts, The Anglo-Saxons*
Enjoy science (Tokyo: Asahi) (Japanese translation of 3 *Databank* science titles)

1985

What is linguistics? (London: Edward Arnold), 4th edn.

Linguistics (Harmondsworth: Penguin), 2nd edn, Japanese translation, 1988

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), 2nd edn., Serbo-Croatian translation, 1987, *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (Belgrade: Nolit), Portuguese translation, 1988, *Dicionario de linguistica e fonetica* (Rio de Janeiro: Jorge Zahar)

(With J.L. Foster) *Databank series* (London: Edward Arnold): *Fishing, The Stone Age*

1986

Listen to your child (Harmondsworth: Penguin)

1987

The Cambridge encyclopedia of language (Cambridge: CUP), Guild Publishing edition, 1988, Japanese translation, 1992 (Tokyo: Taishukan), German translation, 1993, *Die Cambridge Enzyklopädie der Sprache* (Frankfurt: Campus), student edition 1995, Italian translation, 1993, *Enciclopedia Cambridge delle scienze del linguaggio* (Bologna: Zanichelli), Spanish translation, 1993, *Enciclopedia del lenguaje* (Madrid: Taurus), Serbo-Croatian translation, 1996, *Kembricka enciklopedija jezika* (Belgrade: Nolit), Hungarian translation, 1998, *A nyelv enciklopédiája* (Budapest: Osiris)

(ed, with W.F. Bolton) *The English language*, Sphere History of Literature, 10 (London: Sphere)
Child language, learning and linguistics (London: Edward Arnold), 2nd edn.

1988

Introduction to language pathology (London: Whurr), 2nd edn.

The English language (Harmondsworth: Penguin), Japanese translation 1989, Korean translation 1992, Japanese part adaptation, 1990, *The uses of English* (Tokyo: Eihosha), Japanese part adaptation, 1990, *The English language* (Tokyo: Kirihara Shoten)

Rediscover grammar (London: Longman), Thai translation, 1996, Japanese translation, 1992, Chinese translation, 1995

Pilgrimage (Holyhead: Holy Island Press)

1989

(With P. Fletcher & M. Garman) *The grammatical analysis of language disability* (London: Cole & Whurr), 2nd edn.

(With J.C. Davies) *Convent* (Holyhead: Holy Island Press)

1990

(ed) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP)

1991

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), 3rd edn.

Making sense of English usage (Edinburgh: Chambers), China edition 1993

Language A to Z, Book 1 (London: Longman)

Language A to Z, Book 2 (London: Longman)

Language A to Z, Teacher's Book (London: Longman)

(With J.L. Foster) *Datasearch* series (London: Hodder & Stoughton): *Air and breathing, Light and seeing, Sound and hearing, Heating and cooling*

1992

Profiling linguistic disability (London: Whurr), 2nd edn.

An encyclopedic dictionary of language and languages (Oxford: Blackwell), Paperback edition, 1994 (Harmondsworth: Penguin)

Introducing linguistics (Harmondsworth: Penguin)

(ed) *Nineties knowledge* (Edinburgh: Chambers/Singapore: Federal Publications)

(ed) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), updated edition

(ed) *Cambridge concise encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(ed, with D. Strange) *The great Gatsby* (Harmondsworth: Penguin), Penguin Authentic Texts

(ed, with D. Strange) *The picture of Dorian Gray* (Harmondsworth: Penguin), Penguin Authentic Texts

(ed, with D. Strange) *The big sleep* (Harmondsworth: Penguin), Penguin Authentic Texts

1993

(With R. Varley) *Introduction to Language Pathology* (London: Whurr), 3rd edn.

(ed, with W.F. Bolton) *The English language*, Sphere History of Literature, (Harmondsworth: Penguin)

(ed) *The Cambridge paperback encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(ed) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP)

1994

(ed) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), 2nd edition

(ed) *The Cambridge biographical encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(ed) *The Cambridge concise encyclopedia* (Cambridge: CUP)

(ed) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), revised edition, Slovenian translation, 1995, *Cambridgeov podatkovnik* (Ljubljana: DZS)

1995

The Cambridge encyclopedia of the English language (Cambridge: CUP)

(ed) *The Cambridge concise encyclopedia* (Cambridge: CUP), 2nd edition

(ed) *The Cambridge paperback encyclopedia* (Cambridge: CUP), 2nd edition

(ed) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), updated edition

1996

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), 4th edn., Greek translation 2000 (Athens: Ekdoseis Pataki)

Rediscover grammar (London: Longman), revised edn.

Discover grammar (London: Addison Wesley Longman)

(ed) *John Bradburne: songs of the vagabond* (Holyhead: Holy Island Press)

English: the global language (Washington: US English)

(ed) *The Cambridge biographical dictionary* (Cambridge: CUP)

1997

The Cambridge encyclopedia of language (Cambridge: CUP), 2nd edn. softback 1998 0521559677

(ed) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), 2nd edn.

English as a global language (Cambridge: CUP)

(ed) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), 3rd edn.

The Cambridge encyclopedia of the English language (Cambridge: CUP), paperback edition

1998

(ed) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), 3rd edn.

(ed) *The Cambridge biographical encyclopedia* (Cambridge: CUP), 2nd edn.

Language play (Harmondsworth: Penguin)

(With R. Varley) *Introduction to language pathology* (London: Whurr)

1999

The Penguin dictionary of language, 2nd edn. of the 1992 *Encyclopedic dictionary* (Harmondsworth: Penguin)

The Cambridge paperback encyclopedia (Cambridge: CUP), 3rd edn.

2000

(With Hilary Crystal) *Words on words: Quotations on language and languages*
(Harmondsworth: Penguin)

Language death (Cambridge: CUP), Spanish translation, 2001, *La muerte de las lenguas*
(Madrid: Cambridge University Press), Galician translation, 2003, *A morte das linguas* (Vigo:
Editorial Galaxia), Serbian translation, 2003, *Smrt jezika* (Belgrade: eke XX Vek), Lithuanian
translation, 2005, *Kalbos myrtis* (Vilnius: Tyto alba), Turkish translation, 2007, *Dillerin Katli*
(Istanbul: Profil Yayincilik)

(With Hilary Crystal) *John Bradburne's Mutemwa* (Holy Island Press / John Bradburne
Memorial Society)

Happenings (Holy Island Press)

Who Cares About English Usage (Harmondsworth: Penguin), updated edition

(ed) *The Cambridge encyclopedia* (Cambridge: CUP), 4th edn.

(ed) *The Cambridge factfinder* (Cambridge: CUP), 4th edn.

A history of the English language, ed. Kimiyuki Nishide

2001

Language and the Internet (Cambridge: CUP), Spanish translation, 2002, *El lenguaje e Internet*
(Madrid: Cambridge University Press), Simplified Chinese edition, 2006 (Shanghai Scientific
and Technological Education Publishing House)

2002

The English language (London: Penguin), 2nd edn.

(With Ben Crystal) *Shakespeare's words* (London: Penguin), US edition by Penguin Putnam,
2002

(ed) *The new Penguin encyclopedia* (London: Penguin)

The world of language (Tokyo: Shohakusha)

2003

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), 5th edn.

(ed) *The new Penguin factfinder* (London: Penguin)

English as a global language (Cambridge: CUP), 2nd edn., Complex Chinese edition, 2007, Owl Publishing House, 9789867001412, Italian translation: *L'inglese come lingua globale* (Pari: Pari Publishing, 2010)

The Cambridge encyclopedia of the English language (Cambridge: CUP), 2nd edn.

(ed) *The Penguin concise encyclopedia* (London: Penguin)

2004

(With Ben Crystal) *Shakespeare's Words* (London: Penguin), paperback edition with corrections and additions

The stories of English (London: Penguin), US edition, New York: Overlook Press

The language revolution (Cambridge: Polity Press), Spanish translation: *La revolución del lenguaje* (Madrid: Alianza, 2005), Basque translation: *Hizkuntzaren iraultza* (Donostia: Erein, 2007)

A glossary of Netspeak and Textspeak (Edinburgh: Edinburgh University Press) *Rediscover grammar* (London: Pearson Longman), 3rd edn.

Making sense of grammar (London: Pearson Longman)

(ed) *The Penguin encyclopedia* (London: Penguin), 2nd edn.

John Bradburne's book of days (Leominster: John Bradburne Memorial Society)

(ed) *The Penguin book of facts* (London: Penguin)

2005

(With Ben Crystal) *The Shakespeare Miscellany* (London: Penguin)

Pronouncing Shakespeare (Cambridge: CUP)

Dr Johnson's Dictionary: an Anthology (London: Penguin Classics)

(ed) *Pocket spelling dictionary* (London: Penguin Reference)

(ed) *Pocket quotations* (London: Penguin Reference)

(ed) *Pocket facts* (London: Penguin Reference)

(ed) *The Penguin concise encyclopedia* (London: Penguin Reference), 2nd edn.

2006

How language works (London: Penguin), New York: Overlook Press, Chinese translation (Owl Publishing House, 2010)

Words, words, words (Oxford: OUP)

Language and the Internet (Cambridge: CUP), 2nd edn.

(ed) *The Penguin encyclopedia* (London: Penguin), 3rd edn.

The fight for English (Oxford: OUP)

As they say in Zanzibar (London: HarperCollins), US edition (Oxford)

(ed) *Pocket kings and queens* (London: Penguin Reference)

(ed) *Pocket famous people* (London: Penguin Reference)

(ed) *Pocket on this day* (London: Penguin Reference)

2007

By hook or by crook: a journey in search of English (London: HarperCollins), US paperback with new title, *Walking English: a journey in search of language* (New York: Overlook Press, 2009)

(ed) *The Penguin factfinder* (London: Penguin), 3rd edn.

The story of Ucheldre (Holyhead: Holy Island Press)

John Bradburne's birds, bees and beasts (Holyhead: Holy Island Press)

(ed) *The Penguin Concise Encyclopedia* (London: Penguin Reference), 3rd edn.

2008

Think on my words: an introduction to Shakespeare's language (Cambridge: CUP) *Txtng: the gr8 db8* (Oxford: OUP), Chinese translation, Taipei: Good Morning Press (2010), Korean translation, Alma Publishing (2011)

A dictionary of linguistics and phonetics (Oxford: Blackwell), 6th edn.

2009

Just a phrase I'm going through: my life in language (London: Routledge)

The future of language, three lectures on DVD with accompanying book (London: Routledge)

(ed) *Fowler's Dictionary of Modern English Usage*, first edition, with new introduction and notes, Oxford World Classics (Oxford: OUP)

John Bradburne on love (Holyhead: Holy Island Press)

Walking English: a journey in search of language (New York: Overlook Press), 2009, US paperback edition with new title for *By hook or by crook: a journey in search of English* (2007)

2010

A little book of language (London: Yal,; Greek translation (Athens: Patakis, 2011) Roberta Facchinetti, David Crystal and Barbara Seidlhofer (eds), *From international to local English - and back again* (Bern: Peter Lang)

The Cambridge encyclopedia of language, 3rd edn. (Cambridge: Cambridge University Press)

Begat: the King James Bible and the English language (Oxford: Oxford University Press)

Evolving English: one language, many voices. An illustrated history of the English language
(London: British Library)

2011

Internet linguistics: a student guide (London: Routledge)

The story of English in 100 words (London: Profile), audio book from Audiogo, 7 hr 55 min.

2012

Spell it Out: the singular story of English spelling (London: Profile)

2014

Words in Time and Place: Exploring Language through the Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary (Oxford: OUP)

(With Ben Crystal) *You Say Potato: a book about accents* (London: Macmillan)

2015

(With Ben Crystal) *The Oxford Illustrated Shakespeare Dictionary* (Oxford: OUP)